

309469

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 26 వ తేది సోమవారము NO. 47
 సంపుటము. ౩ సిద్ధార్థినామ సంవత్సర వైశాఖ మాస బహుళ ద్వాదశి గతి. సంచిక ౪౭

Note

Note

Salicylic Acid

The best quality of this can be had of
Messrs. Parry & Co.,

1601

Box 12, Madras.

For price & other particulars apply.

మలయు చందనము

(1251) మలయుచందనము కరచందనము
 కందు శుభ్రమైనదిగానున్నట్లు ఎక్కడెక్కడ
 తెలియును. ఇట్లుగా నేను, వివిధాన
 నున్న గుణములను కలిపి తయారుచేసి, దీనిని
 పైన పేర్కొనబడినవిగానున్నట్లు, ఎటువ
 లుకైన, అప్పుడు మాకు కొరతము
 కలిగినచో మాకు పూర్తిగా నున్నట్లు, దీనిని 1-2-0-0-0
 గాంధీపురమున, రాజమండ్రి.

అత్తపిట్టా సా.

తరీఖమును విడచినతరువాత అత్తపిట్టా
 కమ్యూను వద్దావలయును గురించిన కాత్తియవర్క
 గ్రంథకర్త :- పా. బగవద్దాసామిగారు, వి.
 విజయలక్ష్మి వద్దను గ్రంథమును తెలుసుకొను
 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
 వద్ద కాపు 212, నడవలెను.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామ్రోజియన్"ను
 యుపయోగించవలయును. దాని సుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్తపట్టి పొక్కులు
 పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక, పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు
 నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్త పట్టకుండగను శుభ్రముగాను
 నుంచును. ఈ కామ్రోజియన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు
 చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు
 యేజంటుకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్కుస్,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

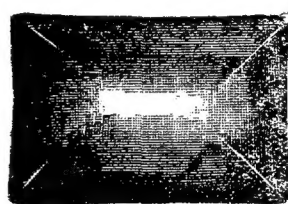
మదరాసు

(ప్రెస్) జిమ్ గోరునప్పడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విశోదమైన గాలి తలగడలు.

పీటియందును కొలాయియొక్క మరచిలను పీసీకి
 కావలసిన అటు గాలిని నింపుకొని మరల మునుపటివలె దిగు

దీని యెడల మిక్కిలి సాఫ్టు
 కమ్యూను తలదించును. ఆ
 కమ్యూను లేనప్పుడు మరలనుతీసి
 గాలియంతయు పోయినచో
 కేలులో గాలి పీటియందు
 గాలి యుండుకొనవచ్చును.
 ఇది శిరోభాగ గలవారికిని,

ప్రయాణికులకును, తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగు
 ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారి పీటిని పొట్టమున పొందుడు.
 కలదిండు 1-కి అజూలు 0-కి-0, తపాలపుచ్చ ప్రత్యేకము
 (536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
 నెం. 6, వెంకటేశమిశ్రీవీధి, సామకాదుపేట, మద్రాసు.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
 ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ బ్రాసు ఫౌండర్లు,
 ఆగస్టా ధతురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న
 కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశోప
 యోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు
 లందరు మమ్మనరింప ప్రార్థితులు. మావద్ద
 అన్ని విధముల యంత్రములు, సామగ్రిలు,
 యెంజినీయరింగు సామగ్రిలు, సి మెంటు,
 వెంకు, టేకు, కలప మొదలగునవి దొరకును.

తొలుత మమ్ములను సలహాచేసి, మరి
 రెండవ చోటునకు వెళ్లుడు.

డి. ఎల్. నరసింహారాజు,
 బి.ఏ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.వి,
 (1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

సోముడు లేక, ఉత్తరహరివంశ విమర్శనము
 శివరామశాస్త్రి ప్రణీతము.
 పేజీ ప్రతి రు ౧-౦-౦, మామూలు పత్రిక రు ౧-౦-౦.
 వే. శివరామశాస్త్రి, శతావధాని,
 (1618) చిరనాడ, తేలపాళె పోస్టు, కృష్ణా జిల్లా.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్పత్రికలు - 1919.
 400 రూపాయలు బహుమతులరూపమున పంపి పెట్టబడును.
 వివరములకొరకు క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి యిడు.
 డాక్టరు ఆచార్యులు - లక్ష్మీవతిగారు,
 (1609) బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.,
 హంటుకోడ, మదరాసు.

గుడివాడ తాలూకా సమాచారసభ.

అంగలూరులో సమావేశము.

(మా ప్రత్యేక నిలేఖనవివరములు.)

20-5-19 తేదీన మా గ్రామముందు గుడివాడ తాలూకా సమాచారసభ ప్రవేశించి మానసికమును, సంఘసంస్కారమును, బెజవాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు గారును ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కో-ఆపరేషన్ గోపాలకృష్ణయ్య చౌదరి గారి యోగము క్రింద సమావేశముగా నిర్వహించెను. మొదట 800 వ్యక్తులు హాజరై సభ నలంకరించిరి. అదిమాంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వముచే విచ్చేసి. మతియు బంధము, గుడివాడ మొదలగు పట్టణములనుండి చేరించిన శ్రీమతులు, కమర సరసింహారావు పంతులు, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య, ముట్టూరి కృష్ణారావు, శివలీల పానుమతిరావు, కరెడ్ల రామయ్య, నాగవేంకటసుబ్బయ్య వాయుడు, గుడివాడ రాజగోపాలరావు, యల్లంరాజు వరసింహులు, కూచిపట్టణమార్కం డేయశాస్త్రి, గూడూరి రామచంద్రారావు, కేమర రాంజీరావు, పర్వతేశ్వరి మల్లిఖార్జునుడుగారు మొదలగు ప్రముఖులు సభాపతిక నలంకరించిరి. ఉదయం 10 గంటలకు హాజరయ్యాక గానపూర్వముగ సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమై బడియె. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత దుర్గిరాల పూర్ణయ్యగారు తమ స్వాగత్యోపన్యాసమును వినిపించిన పిదప సభాధ్యక్షుల యెన్నిక జరిగెను. పదవందే అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును తియ్యిరి తెనుగు బిల్లుల, కేట తెల్లముగ జరిపిరి. సభ్యుల నందఱులకు లైరి. తదనంతరము గుడివాడ యూనియన్ సంఘమువారును, అంగలూరు, గున్న సత్తూడి మొదలగు సమాచారసంఘములవారును తమతమ సాంఘిక వృత్తాంతములను సమీక్షించిరి. పిమ్మట యాదీగురవ పేర్కొనబడిన శ్రీరామయ్యులు చేయబడినవి. చుట్టూన్నాము 8 గంటలకు అల్పాహారము లాసగబడినవి. సాయంత్రము 5 గంటలకు సభాధ్యక్షుని ఆంధ్రోపన్యాసము పైన పేదప వంద నమోదో మార్గప్రదముగ జరిగినదని సక్రియముగ సభ ముగింపబడియె.

శ్రీరామయ్యులు

ఈ శ్రీరామయ్యులు సభయందు దామోదరము లైనవి:-

- (1) సంఘముయొక్క స్థాయిస్థానము, భద్రతయు సమ హుదావరకు దీర్ఘ ప్రవాచనములును ఇచ్చుట వాంఛ నీయము గాదనియు, క్రమము సమాచారసంఘములందు తేరి వాయిదాలను సరిగా చెల్లించువాడుక అలవధువరకు స్వల్పపు వాయిదా (అనగా పంటవరకు) ఋణములు మాత్రమే యివ్వ బడవలయుననియు, అట్టివి నిశ్చయముగ లభించినవెనుక నై నను క్రమముగ శ్రీరామయ్యులు జేయవలసిని, వారిలో కొద్దిరైతుల కను, అదిమాంధ్రులకును వరుసను మొట్టమొదట అట్టి ఋణ సౌకర్యము కలుగజేయవలయు ననియు, ఈ సభవారి అభి ప్రాయము.
- (2) భూముల మరమ్మత్తు, పశువులను కొనుక్కొనుట వగైరాలకు అప్పుకోరబడినప్పుడును Land improvement loans Act ను అనుసరించి గాని Agricultural Act ను అనుసరించిగాని సంఘము పంచాయతీదార్లు సంఘము మెంబర్ల చేత రెవిన్యూ అధికారులకు సకాలములో దరఖాస్తు చేయించి ఋణము లిప్పించువలయుననియు సరకు సహాయము చేయుటకు ఈ సభవారు హెచ్చరించుచున్నాడు.
- (3) రైతులు అకాలమున తమ పంటను అమ్ముకొను నవసరమునకు లోనుగాక మంచి ధరలు పలుకు సమయమున అమ్ముకొని తమ పంటకు స్వాధీనుగు ఖరీదును సంపాదించు టయే సమాచారోద్యమముయొక్క ముఖ్యఫల మగుటచే, సంఘములు ఋణములు కొరవడప్పుడు ఏదాది వాయిదా మూలముగ అడుగుటయు, అందువల్ల అట్టి ఋణములు తిరిగి యివ్వవలసిన వాయిదా తమకు మరల వైకము అవసరమగు సమయమునకే వచ్చుచుండుటయు, తటస్థించుచున్నది. కనుక సంఘములు ఋణములు కొరవడప్పుడు తమ అయినజా ఎవ్వడు లభించునో మదింపుచేసికొని సక్రమముగ ఋణము శ్రీరామయ్య వాయిదాలనే కొరచు, అట్లు క్రమముగా తప్పక వాయిదా నాటికి తీర్చుట సంఘముల సక్రమజీవనమునకు అత్యవసర మని యీ సభవారు సూచించుచున్నారు.
- (4) సత్ప్రవర్తనయే సమాచారోద్యమమునకు మూలా భూమిని గమనించి సత్ప్రవర్తనగల వారికే జామీను ఋణ ములు ఇచ్చుటయు, అట్లు కానివారికి తాకట్టుబాకీలు మాత్ర

మే యివ్వకలెననియు, సాధారణముగా దుస్వభావులకు సంఘములలో చేర్చబడుటకు ప్రోత్సహించుననియు, ఋణస్థునిస్థితి బాగుగాలేదను కారణముచే జామీనుదారు తాను జామీను ఉండుటకు అసమర్థులని వెలిబుచ్చునప్పుడు గట్టియిరకజామీను పుచ్చుకొనుటకును లేనిచో ఋణములు కనూలు చేయుటకును ప్రయత్నింపవలె ననియు, ఋణములు క్రమముగ వాయిదా నాటికి తీర్చానింపబడి నప్పుడు వాయిదా సమయములో పంచాయతీలు ప్రత్యేకము సమావేశమై విచారించి, నిజముగా పంటలు లేవి కారణము అయినచో అట్టి వారికి వాయిదా అధికముచేయును, నిజముగ అట్టి కారణములు లేనిచో వెంటనే యిట్టి ఋణములు కనూలు చేయవలెననియు, యీ ప్రకారము జరుపుటకు గాను పంచాయతీదార్లు బాకీదార్ల సంఖ్యను తమలో విభజించుకొని కనూలుచేయు ప్రయత్నములు చేయవలెననియు వాయిదామీరి బాకీపడినవారికి ఋణములు యివ్వకుండుటయు సంఘముయొక్క భద్రతకు అవసరమని యీ సభవారి అభి ప్రాయము.

(5) ఈ తాలూకాలో అధమము అయిదారు ప్రజాకము లలోనైనను సమాచారపు పద్ధతిమీద అదిమాంధ్రులకు నిద ర్శవల్లెలు నిర్మింపబడవలెనని సమాచారపు ఉధికారులను దానికి ద్రవ్యసహాయము యివ్వవలె నని దొరతనమువారిని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(6) ప్రభుత్వమువారిచే చేయబడిన అధికరణ్డీ చట్ట ములో కడ్డీరేటు నిరూపించబడవలెనని అవసర మగు దానాకారణములకు ఎత్తువ మూలమగుచున్నది. కనుకను, కేకములో సాధారణముగా అధికరణ్డీ ప్రచారములో నుండు ట సమాచార సంఘములలోనికి దీనిపట్టు విపులముగా వచ్చు టకు ముఖ్యులకులలో నొకటిగనున్నది గనుకను, ఆ యా వ్యక్తి ఆయా రాష్ట్రములకు అనురూపమగు రేట్లు నిర్ణయించు చు మన చెప్ప రావలసినది నెల 1-కి నూటికి రు. 0.12-0.0 కంటె ఎత్తువ కడ్డీ అయిపో నుండవలెనని ఆ యావ్యక్తుల సభ రణ చేయింపవలె నని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(7) ప్రాతఃముఖముల శ్రీరామయ్య నిమిత్తము క్రొత్తము ణములను మంజూరు చేయించుకొని యీ క్రొత్తములులలో నుండి ప్రాతఃముఖముల శ్రీరామయ్య చేయుచుండు దురాచార ము సమాచారాభివృద్ధికి భంగకరము గావున క్రొత్తములులతో సంబంధములేకనే ప్రాతఃముఖముల సకాలములోనే తీర్చుట అవసరమని యీ సభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము.

(8) పంచాయతీదార్లు తమ పేరను, తమ విహితుల పేరను, సంఘముధనములో చాలవరకు తామే ఋణములుతీసి కొనుటయు పంచాయతీదార్లే ఋణస్థులగుటచే ఆ ఋణములు వాయిదా మిగిలకుండ శ్రీరామయ్యులు జేయు ప్రయత్నము చేయకుండుటయు, సమాచారసిద్ధాంతవిరోధము గనుక అట్టివి త్యజింపవలెనని యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(9) ఋణములు తీసికొనినవారు తాముతెచ్చిన ఉద్దేశ ములకు ఉపయోగించునట్లు గట్టిరెసిఫీ చేయుచుండుట అవసర మని యీ సభవారు హెచ్చరించు చున్నారు.

(10) సమష్టిమీద కొనిపెట్టినములను సలుపుట యును, వర్తకసమ్మేళనమును స్థాపించుటయును ప్రజాసా మాన్యమునకు అత్యంత శ్రేయోదాయక మని సమ్మి యినివ యమై కో-ఆపరేటివులుగావారు చేయించిన ప్రయత్నములకు వందనము లిప్పించుచు, ఇప్పుడు గ్రామములలో కార్యనిర్వ

హణము గావించుచున్న వారు ఇట్టి కార్యములకు కలయు సాధకముగాని, అనుభవముగాని లేనివారగుటచే నది సత్వ రముగ నిర్దిష్టతేయుటకు గాను ప్రార్థనములతో ప్రతిబంధల మునకును తగు హోదాగలిగిన ఒక ఉద్యోగిని, ఆయనకు తగిన నిబ్బందిని నియమింపవలెనని యీ సభవారు ప్రార్థించుచు న్నారు. ఇట్టి రోగ్యాట్లు దొరతనమువారు పట్టుదలతో గాను పనిచే సమాచారోద్యమమునందలి ముఖ్యకాఖ్యులుగు నీవ్ర యత్నము ఎంతమాత్రము కొనసాగదని యీ సభవారు గట్టిగ నమ్ముచున్నారు.

(11) కేవలము ఋణసౌకర్యమునకు పరపతి సంఘ ములు ఏర్పరచుకొనుటకల్లు, సమాచారావలంబనమువల్ల కలుగ వలసిన పూర్వము గు లాభము చేపూరము గనుకను, బ్యాంకులలో తమతమ ఆదాయములు దాచుకొనుటయు తమకుటుంబము లకు కలయు పదార్థములు సమష్టిగ తెప్పించుకొనుటయు తాము పండించు పంట సమష్టిమీద అమ్ముటయు, మొదలగు పనులు నిర్వహించుట తృప్తికరముగ నిజమగు అభివృద్ధికి మార్గము గనుక ఆ మార్గముల నవలంబింపవలెనని సంఘములను ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(12) చెట్టులకుట్టుట చేతనేక నిర్మి విధములైన టుట్టపరి మొదలగు (Cottage industries) గృహపరిశ్రమల కల్ల జీవించువారికి ఆయావృత్తులవలన పూర్వము గు వరుసము లభింపజేయుటకు సమాచారసంఘములు విపులముగా స్థాపిం పవలె నని యీ సభవారు తాలూకాపట్టణము, సమాచారపు టుద్ద్యోగములను, కోరుచున్నారు.

(13) సమాచార సంఘములలో మెంబర్లకు ఇచ్చు అవ్వలను ఒకేసారిగాక, అప్పుడప్పుడు మెంబర్ల పోక ర్యము కొలది చిల్లరచిల్లరగా చెల్లించుచున్న మొత్తములకు ముందు నెల 1 క తేదీనుండి కడ్డీ లోగిని యివ్వవలసినదిగా యిదివరకు లైలా యేర్పడియున్నది. ఈ యేర్పాట్లకల్ల మెం బర్లకు చాలా నష్టము వస్తాయున్నది. కాబట్టి సదర లైలాను 16 రోజులకు అని మార్పుగలవలెనని యీ సభవారు కోరుచు న్నారు.

(14) సంఘము ఉన్న గ్రామములో ధనము, పెంటర్ బ్యాంకు పెట్టుబడి యిచ్చునట్టికి రెండు సంవత్సరములకంటె ఎత్తువకాలమునకు దొరకు నెడల అక్కడ అట్టి ఋణములు తీసికొనుటకు సంఘములకు అధికారము ఉండవలెను.

(15) సంఘసభ్యుల ఆస్తిపట్టుమెంటు ఆమోదింపబడక పూర్వము గ్రామోద్యోగములు వగైరా రెవిన్యూ ఉద్యోగి యులచే వ్యయపరచబడుటయు, యిది యేటేట తిరిగి తనిఖీ చేయబడుటయు ఈ యద్యమముయొక్క స్థిరత్వమునకు అన సరము గనుక అట్లు ఆచరింపవలెనని యీ సభవారి యాదేశము.

(16) ప్రతి కో-ఆపరేటివ్ సంవత్సరంతమునను, ప్రతి సంఘమును సంవత్సర కార్యక్రమ నివేదికను తాలూకా యూనియనుకు పంపి యూనియన్ కరిపాలనకు లోడ్వడవలె నని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(17) సంఘమునకు సారీ గా వడ్డీరైతుల కల్ల లభించు వరుసము భాగస్వాములు పంచుకొనక గ్రామలాభమునకు ఉపయోగింపవలె నని సంఘములను ఈ సభవారు హెచ్చ రించుచున్నారు.

(18) యూనియన్ సభలు యూనియన్ ప్రధానస్థా నమండేగాక సాఫ్టమైనంతవరకు ఆయాగ్రామములలో జరు పుట వాంఛనీయము.

భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవాన్ములేము	అమృతామలక తైలము	జంబీర రసాయనం	వంచానన లేపము
6 ఔన్నులు 3-4-0	6 ఔన్నులు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగట్టును	తామర నణమును
3 ఔన్నులు 1-12-0	3 ఔన్నులు గల సీసా 0-8-0	సీసా రు. 0-10-0	డబ్బీ రు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్ట్జిఖర్పులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

తంలి నిలాసము. } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమసంపాదక

పండిట్, మదరాసు. } రి, ఆచార్యుకేంద్రులు గారు.

“జమిందారీ రెవిన్యూ వేలంలు.”

రైతుల యభ్యుదయము.

గన్నవరం తాలూకా రైతుల సంఘకార్యదర్శి శంకర వేంకటేశ్వరరావుగారిట్లు వాయువునాడు: జమిందారీ గ్రామాదులలో వంటలు బొత్తుగా పండకపోవుటచే శిస్తులు చెల్లించుట అశక్తతయిన రైతుల భూములు జప్తుచేసి రెవిన్యూ కోర్టువారా వేలం వేయించుటలో రైతులు బహుయోక్తులు పాలగుటయేగాక అమితమగు నష్టమును పొందుచుండిరి. ఇదియంతయు జమిందారీ వుద్యోగుల యక్రమపు పద్ధతులచే నాటిల్లుచున్నది. ఒకపట్టాకిందను భుక్తదార్లు పలువురుందురు. జమిందారీ వుద్యోగియల కనుకూలరగు వారిని, మేలతేయ వారినివదిలి మరియొక భుక్తదారుని భూమిని జప్తుచేసి 1908 సం॥ యస్తేలు ల్యాండు అక్టోబరునందలి జప్తునోటిసును రైతుకు కొనరాదన నే నెవమును గల్పించి జప్తునోటిసును జప్తు భూమిలో కట్టించిట్లు వాగిసికొందురు. పిమ్మట రెవిన్యూ కోర్టు ఆమోదా వేలంవేయబడుటగాను ఆయా గ్రామాదులకు వచ్చి యే కాదాదారుని యింట్లోనో, కూర్చొని గ్రామంలో టూటాం వేయించినా నని వాగిసికొని సర్కారు పాట మీదను యస్తేలు రికర్షను ఏ కాదేదారు మేరనో పాటచెట్టి యెక్కువ పాట రానందున కొట్టివేసిట్లు ప్రకృతింపుచుండిరి. యీసంగతి సందర్భములు మామూలైతే గ్రామంలో యీ నెల 15, 16, 17 తేదీలందు పాడిన రెవిన్యూ వేలములచర్యను బట్టి గ్రహించితిని. ఇట్టిస్థితిగతులలో యకరము 5, 6 వందల రూప్యములు ఖరీదుచేయ భూమిని యస్తేలు పాటమీద యే పది రూప్యములతో కొట్టివేయుట తటస్థించుటయు, నదకు భూమి జప్తు అయినట్లుగాని, వేలం అయినట్లుగాని నదకు భూమి భుక్తదారుడైన రైతుకుమార్తెయై తెలియకపోవుట యునై యున్నది. నదకు భూమి భుక్తదారుడైన రైతుకు వేలం సంగతి తెలిసి జమిందార్లకు అర్జీలిమ్మకొనిన యాలకించు వా రెవర? అర్జీలవల్ల కార్యములు అగునా? న్యాయముగ అర్జీ పెట్టుటన్న ఆలోచించెదమని జవాబిచ్చెదను. కింది వుద్యోగి యులకు రిఫరచేయుదును. అప్పుడు జమిందారీ వుద్యోగులు వేలంలో కొన్న 10, 15 రూప్యములభూమి ప్రస్తుతం 5, 6 వందల ఖరీదుండును గనుక వేలంవేయించవలెనని వాగియుండును. అప్పుడు రైతునికవ్వము పరమాత్ముని కెఱుక. ఇట్లు కొందరి ప్రభుత్వోద్యోగియుల యొక్కయు, జమిందారీవుద్యోగులయొక్కయు దర్శితి క్షయవార సరళిచే జమిందారీ రైతులు తీరనికష్టములనుభవింపవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును, జమిందారీ ప్రభుత్వమును ఈ విషయమును గమనించి జమిందారీ రైతుల కష్టములను నివారణచేయుట యుక్తము, శ్రేయస్కరము.

విద్యుత్తుపథము - వర్తకుల యుక్తులు.

దొరతనమువారు ఏర్పాటుచేసిన ఆహార పదార్థముల కట్టుబాట్లపద్ధతి, వర్తకుల చే విడితరచర్యల జేయించుచున్నదనుటలో నాశ్వర్య మేమియునులేదు. విద్యుత్తు గ్రామ్యము నొకమండలమునుండి మరియొక మండలమునకుఁ బోగుండెదను నిబంధనవలన నిదదనోయనకును రాజమహేంద్రవరమునకును గల 10 మైళ్ల దూరములోనె, బస్తా 1-కి రు 8, 4 రూపాయలు ధరతోడి కొనబడుచున్నది. నిదదనోయ గ్రామములో విద్యుత్తు బస్తా 1-కి రు 18-6-0 లు ధర యుండగా రాజమహేంద్రవరములో 18, 19, 20, రూపాయలకంటెను హెచ్చుధరతోనున్నది. 5, 6 మాసములనుండియు కృష్ణా మండలమునుండి గోదావరి మండలమునకు విద్యుత్తును, భాగ్యమును బోనియెడల, మానెంటపాడు దీనిజను దివ్య్రాటి తనాళ్ళుదారు వారు ఆహారాత్రములు కష్టపడి పనిచేయుట వలన నిదదనోయ గ్రామములో దాదాపుగా నెంకలతుల బస్తాలకు పైగా నాపుచేయగలిగిరి. అయినను వారికంటెను నాగ్నిత్రతో మండు వర్తకరత్నములు విద్యుత్తుబస్తాలను కర్రలతోడనకప్పి దాటించుచు పట్టు వనుచువచ్చిరి. మాజిల్లాకలెక్టరు దొరగారికొడకు వచ్చినపుడు మా గ్రామమునకు చుట్టు పట్ల గ్రామములనుండివచ్చు అనేకులు కలెక్టరు వారిదగిరించి మాకు భోజనము కొఱుకైనె. విద్యుత్తును గోనిపోనిచ్చుట తేదిన కల్లదీనాలాపముల జేసిరి. వారు కలెక్టరు దొరవారు నె ధిమాలులకు మార్చి మాంకంము చేయరాదని యుత్తరవాంఛించెదరి. ఇక చెప్పవలసినదేమి! ఆసాయంకాలము మొదలు నిదదనోయ గ్రామమునుండి రాజమహేంద్రవరమునకు నెట్టి యాటలమీదనే వర్తకులు కూలించి నాటించిన బస్తాలన్నిన్ని యని చెప్పుటకు మేరలేదు. విద్యుత్తు బస్తా యొప్పుడు రు 15-8-0 కై నను లభించుటలేదు. ఈ స్థితిగతులను గన్నలూర

ఆంధ్రదేశ వార్తలు.

శ్రీకాళహస్తి ఆర్. పి. బి. జి. యన్ ముగ్గులు, ప్రాత బాలసంఘమువారి మూడవ వార్షికోత్సవ మిసెల 21:8 తేదీ బుధవారమున, జి. శ్రీనివాసాచార్యులు, (వక్త్రాణ, చిత్తూరు) వారి యాజమాన్యముక్రింద జరుపబడినది.

శుద్ధి సంస్కారము:—వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి వంతులు గారును ఘంటా శంకయ్యచౌదరిగారును ముడికొందరు ఆదిమాంధులిను ఏలూరునుండి 18-5-19 తేదీ దొండపాడు గ్రామమునకు దారుచేసి కైర్రత మరయుటనున్న ఒక కుటుంబము వారిని తిరిగి శుద్ధి సంస్కారము చేసి న్యాయతమలోనికి జేర్చిరి అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

తోట్లరల్లారి గ్రామవార్తలు:—స్వస్థికి సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర వైశాఖ శుద్ధ నవమి మొదలు బహుళ పంచమివఱకు వల్లారి గ్రామములో వేంచేయున్న శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి వారి కుహార్యము, తిక్కంబంధమైన విసేదములు, దక్షిణ వల్లారు జమిందారు గారు శ్రీ రాజా నామ్యవేర సత్య నారాయణ వరప్రసాదరావు బహద్దరుగారి సంపూర్ణ యాజమాన్యముక్రింద మహావైభవముతో జరుపబడినది అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఖరగ్ పూర్లో శ్రీపుస్తకవాహు:—ఈనెల 18-వ తేదీ సాయంకాలము నుమారు 7 ఘంటల సమయమున మ-రా-శ్రీ, బండారు దండపాటి వంతులుగారి యింటివద్ద, తెనాలి గ్రామంకాపురములైన, రాపూరి కామేశ్వరరావుగారి కుమార్తె శ్రీమతి సావిత్రమ్మను, గరివిడిగ్రామంకాపురములైన దర్భముళ్ల వేంకన్నగారి కుమారుడు నూర్యనారాయణ వంతులుగారికి యిచ్చి వివాహము దండపాటి వంతులుగారు జరిపించిరి. ఆనయమున నుమారు, 200 మంది గొప్ప గొప్ప రెయిల్వే ఉద్యోగిగణము విచ్చేసి కార్యము ఉత్సాహముగ జరిపించిరి. వరుడు బి. యన్, రెయిల్వేలో, పురూలియా గ్రామమున పనిచేయుచున్నాడు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

పాలకొల్లు నవీనపురపాలక సంఘము:—ఈ గ్రామము నర్సాపురం తాలూకాలో ముఖ్యమైనది అయియున్నది. యెక్కడ ప్రతి కేసివారము గొప్పసంత జరుగును. ఈ గ్రామము చాలాకాలమునుండి మేజరు యూనియనుగ నేర్పాటుచేయబడి, అనధికారాధ్యక్షులచేత నే పరిపాలించబడుచున్నది. దీని జనాభా పదమానువేలంకును గాని గ్రామవైశాల్యము మిక్కిలి తక్కువగుటచేత. యింటిమీద యిల్లు మనిషిమీద మనిషియు నుండ వలసినంత యవస్థలేరుటచేత ముగ్గురిని పాలిటి యేర్పరిచినగాని వీనియవస్థ మారదనియించి, యే. వై. జి. క్యామెయదొరవారి కలెక్టరీ కాలములో ప్రభుత్వమువారికి నిజేరింగ, అందుకు వారంగీకరించి, ఆత్మేహలేమైన యున్న యెడల ఆఱువారములలో (జిల్లా గెజెటులో ప్రచురమైన తారీఖు మొదలు) ప్రజలు తెలుపుచేయుటకు చెప్పిపట్టెపు గెజెటులోనొక ప్రచురణము వెలువడెను. ఈ గ్రామములో నొక యానుపత్రియును మూడు టోంకెల్లును జిల్లాబోర్డువారి పరిపాలనలోనున్న. వీటిపరిపాలన విషయము కొత్త పురపాలక సంఘమేర్పడిన తరువాత పరిష్కరించబడే పద్ధతిమీదను, నీటిసరితి పనులు యుద్ధాంతరమున పొగిరంభించి పద్ధతిమీదను ఈ సంస్థాపన నేర్పాటుచేయ బడినదని ప్రభుత్వము వారు నుడివియున్నారట. నీటిసరితి పనులవిషయమై రు 25000 లు యిదివరకే యా గ్రామ ప్రజలు విరాళ మొసగి,

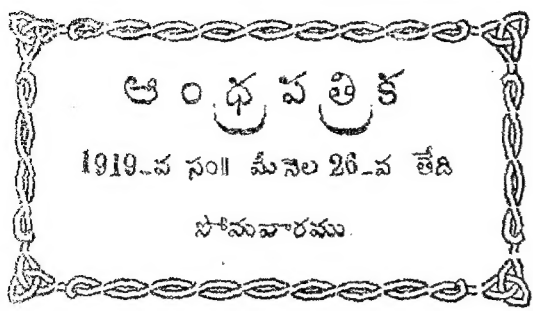
మాచి తనాళ్ళుదారు గారు మండలకలెక్టరాగారికి వాగి యుగా నెత్తిముటల మూలముగానైనను యితరమండలములకు విద్యుత్తు పోగుండెదని యుత్తరవంపిరి. ఆ యుత్తరవును వీనికొని శ్రీహనుమంతరావు వంతులుగారు నిదదనోయ వచ్చి ఇటీవల వర్తకుల నందఱుకొకవో సమావేశముజేసి కలెక్టరు దొరవారి యుత్తరవును చెలిపిరి. వర్తకులు తక్కువ ధరలకు మాకు సరుకు మరదని స్పష్టముగాకెప్పిరి. మా సముమేజస్రీటుగారు తేజ్జేయమును, ప్రజాత్మేయమును భావించి శ్రీకలెక్టరు దొరవారి యుత్తరవును మన్నింకియైనను మీరు కలసి యొక సంఘముగా నేర్పడివీరకుల రూపమును 1.5 7 శేర్ల విద్యుత్తును వోల్టేజీ విక్రయించ వలసినదని చెప్పగా వర్తకు లందుకుంగీకరించి వెడలిరి —ఒక విశేషం.

యాసాన్ముకు ముద్రాను బ్యాంకింగ్ వైది యున్నాడు. ఈ గ్రామములో అంగ్లభాషా పరిభాషములవారొక్కరైన కను పించకపోవుటచేత, ప్రభుత్వపరిపాలనమంతయు అంగ్లభాషా పూరితమగుటచేతను, పురపాలక సంఘ ఉత్తరప్రభుత్వ తర సంబంధమంతయు దాదాపు ప్రభుత్వమువారితోనే యుండుట చేతను ఇందులకై బాధ్యతవహించు నొక జీవపు చేరుమనను వేయుట మిక్కిలి సమంజసమని చెప్ప వచ్చును. దీనిజ నలో ఆసీసరే చేరుమనగ నుండక తప్పనిసరియైన యెడల, జీతము పుచ్చుకునే కార్యదర్శిని వేయుట యుక్తముకాదా? ఈ సంగతులన్నియు ఈ గ్రామ ప్రజలును, దీనిజనలాఫీసరు గారును, నర్సాపురం ప్రజాసంఘము వారును సంపూర్ణముగ చర్చించి, ఈ మారత సంస్థాపన దిగ్విజయ మగుటకై ప్రజాత్మింపుట మిక్కిలి యవసరమని పొగిర్చించెదను.—పురనివాసి.

తణుకు తాలూకా సంఘము:—మాతాలూకా సంఘమును గూర్చి యీ నెల 15-వ తేదీని నిదదనోయ వేంకటరావు గారిచే వాగియబడిన వ్యాసమును జూచితిని. ఆది మిక్కిలి సమంజసముగ నున్నదనుట కంతమాత్రమును నందియునుజేను. సాధారణముగా మండల సభలు సంవత్సరముకొక పర్యాయము ఏ మాతమునో జరుగుటయు, సభలకు అంగ్ల విద్యారంభులే నగుచుండుటయు, అసభజరిగెడి ప్రాంతములనున్న వారును అక్కడిమొబ్బపట్లవారు మార్చిమే సభ నలంకరించుటయు నాచారమైయున్నది. కొన్నిలక్షలవలన స్వాతంత్ర్య పోర్త్యమును, గల్లింప పాటుపడుచున్న చుండ సభకు కొన్నివందల మంది సోదరులు మార్చిమే సభనలంకరించుటకు కారణమేమి? పత్రి గ్రామమునకు వచ్చిరైతులతో కలసిమెలసి సంచరించు వారికప్పనిపురముల వారయకుండుటయే సభలయెవరికేమో భిష్పట్టి పాటుపడుచున్నవో, అట్టి జనులు సభావిశేషముల చక్కగ బోధపడుచుకొని, తాలూకాలోని పత్రిగ్రామము నకును బోయి వారికి రాజకీయము, క్షేత్రసామము నైతికము, మొదలగు వంతులను తేటతెల్లముగను విశేషముగను బోధించుటయును. వీలగునెడల గ్రామసంఘములనుగూడ నెలకొల్పి నట్లు వారిని మనసందార కార్యదర్శులు ప్రోత్సహించవలయును. ఇందుకు మిక్కిలి సర్వులును, ఓర్పుగలవారును, లభింపవలయును. ఇందుకు పత్రిజిల్లా సంఘమును, తమతమ సంచార కార్యదర్శులను పత్రిపట్టణమునకును, పత్రిగ్రామమునకును, ప్రతిపల్లెకును, బంపుట మిక్కిలి కష్టతరము. కావున పత్రి తాలూకాయందలి శ్రీకాళహస్తియను, తమతమ తాలూకాయందు తాలూకా సంఘములను వెంటనే స్థాపించవలయును. అట్లు తాలూకా సంఘములను పత్రి తాలూకా యందును నెలకొల్పి నచో తాలూకా 1-కి యిద్దరు సంచార కార్యదర్శులను సంఘమువారు నియమించినయెడల వారేవారివారి తాలూకాలలోని పత్రికలెల్లకును సహితముసోయి సంఘాద్దేశములను ప్రిజలకు తెలియజెప్పవలయును. ఇదివరకే మనకంటె ముందు భీమవరము, నరసాపురము తాలూకాలవారు అప్పుడే తమతమ తాలూకాలయందు సంఘములను నెలకొల్పి సభలనుగూడ జరుపదముగ జరిగించి నుండిరిని మా తణుకు తాలూకా సోదరులకు తెలియని విషయముకాదు ప్రిస్తుతము మనతాలూకా సంఘమును స్థాపించుటకు ప్రియల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నట్లు శ్రీవేంకటరావుగారి వ్యాసముట్ల చెలియుచున్నది. ఇందుకు కార్యదర్శులును, అధ్యక్షులును, ఉపాధ్యక్షులును, గూడ నిర్ణయమైవారని విని యున్నాము. కాన తణుకు తాలూకాలోని పత్రిగ్రామయందలి కర్షక సోదరులును వారివారి గ్రామములందు సమావేశములను జరుపుకొని సభా విషయములను చర్చించుకొని ముందు నిదదనోయలో జరుగ వోవు తాలూకా సంఘసభకు గిరివిగావచ్చి సభను జయపరచుగా జరిగించెదను గాక యని కోరుచున్నాను. అని విత్తాల వీరభద్రరావుగారు బాదంపూడినుండి వాగిసిరి.

పంటవైద్యము.

డాక్టరు గిబ్బా బదర్లు
12 కన్నతూ లేన్, ఎగ్మూరు, మద్రాసు.
ఈ రణవైద్యులు ఏకారణము చేసినైన సంధ్ధను తెలి: నేజుకలసి యుండిన నెప్పిలేకుంప వీరి వేయదురు. బలహీ: నైన పంధ్ధను బంగారు కట్టుల చేత బలపరచుట నందుగల పం: ధ్ధను బంగారుచేతి యాముట, కల్లు క్రొత్తగిట్టుట, ఇంకను పంటసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను మారతకై ద్యకాత్మప్రక: రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ ముందుకు వచ్చి: యున్నాము. పంటని శ్రీయోగ్యము నొప్పికే నే తీయబడును.

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ మే నెల 26-వ తేది

సోమవారము

ఆఫ్ఘను యుద్ధము

ఆఫ్ఘను యుద్ధము గూర్చి వివరింపదగిన యంశము లెన్నియు గన్పట్టుటలేదు. ఆఫ్ఘనిక యుద్ధతంత్రమునకు, ఆఫ్ఘనుల క్రొత్తవారగుటచే, మొదటితాకుడుగానే వరాజితులయిరి. విమానములకుండి శాంబులవివరము, ఆఫ్ఘను సైన్యమును కలవరపెట్టెను. అందుచే ఆఫ్ఘను సైన్యము సాహసింపి ముందునకు వచ్చుటలేదు. ఏదియిదిగా జరుగలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ సైన్యబలములతో కీ ప్రముగ విజృంభించిరేని, ఆఫ్ఘను యుద్ధ మంతముగను. బ్రిటిషు సైన్యప్రభావము, అమీరుగారి కంతటితో దెలిసి రాగలదు. ఇదివఱకే, అమీరుగారు సంది కొడబడుచున్నారను వార్త లే తెలిసెను. నేటి తంత్రవార్తలలో ముగిసి వివరములు దెలుపబడినవి. సిమ్లాలో నివసరకు రాయబారిగనున్న అబ్దుల్ రహమాను ఖానుగారితో సహా సలువడినది ఆఫ్ఘనులును, మరొకందరు సైనికులును, గత బుధవారము బ్రిటిషు సైనిక వంతులయొద్దకు వెడలి, యుద్ధ విరాముము గావించవలెనను అమీరుగారికోర్కెను నివేదించుటకు తా ముంబడినటుల, దెలిసిరి. ఏరి యధికారత్రములను వరియించు నిమిత్తమై, అధికారులు వీరిని పిహావరున కంపిరి. అమీరుగారి వద్ద నుండి వీరెట్టి లేఖను తీసికొనిరా లేదు. అమీరుగారి వాంఛలను వీ రెంతవరకు వ్యక్తపరచుచున్నారో తెలిసికొనుట కొ భారములు కాన్పించలేదు. అమీరుగారి తల్లి యగు వాజరత్ బీబీ గారు జలాయీఖానునకు గతవార మే తెలిసెనయి, రాయబారులలో సైనిక ప్రతినిధులు గలరనియు, తెలియుటచే, నది సంది రాయబారులయిన కావచ్చును. రాయబారులలో ననేకులపై ఆఫ్ఘను ప్రజల కయ్యవ్రత గలుగుటచే, ఎటులయినను స్వదేశము నుండి బయటపడి హిందూ దేశమునం దుండుట కిష్టపడి వీరునచ్చి యుండవచ్చును అటులగాజేని, ఎటులయినను కాలయాపనజేసి, యుద్ధ సన్నద్ధులగుట కవకాశము సంపాదించుటకు, యుద్ధ విరాము మను మిషను ఆఫ్ఘనులు కన్నీ యుండవచ్చును. ఏది ఎటులున్నను, బ్రిటిషు సైనికులు తమ సంగ్రామప్రయత్నముల నెంత మాత్రము విరమించుట లేదు.

సర్దారు అబ్దురరహమాను ఖానుగారును, వారి యనుచరులును, స్వదేశమున కంపి నేయబడిరి. అమీరుగారు తననిజోదేశమును బయల్పరచి, అందుకు తగిన దృష్టాంతము గనుబడువరకును, యుద్ధమాపుటకు వీలులేదని సందేహ ముండునను. రాయబారులలో మిగిలిన వారందరును, పిహావరులో నిలిపి వేయబడిరి. కాని, అబ్దుల్ రహమాను గారు వంపి నేయబడిన వెంటనే, పిహావరులో నుండునని సర్దారుహాబిబుల్లాఖాను, కలనల్ అహమద్ ఆలిగార్డు అమీరుగారి దస్కతుగల ఫర్మానాను చూపిరట. అందీవాక్యము లుడహంకారమునకు:

"సోపాధము సూచించుటకు హాబిబుల్లా ఖాను, కలనల్ అహమద్ ఆలిఖానుగార్డు సముఖమునకు:

యుద్ధవిరామును గూర్చియు, సందివరిపార్ము గూర్చియు, ఇండియా ప్రభుత్వపు విదేశకార్య దర్శిగారు అబ్దుల్ రహమానుఖాను గారితో, వారి సిగ్గుననునకు ముందర చచ్చించినది నాకు తెలిసి నది. అందుచే, కరిస్థితులు సంది కనుకూలముగ నున్నచో, యుద్ధరంగమునకు వెడలి సందివరతులను చచ్చించుటకు మిమ్ముల గోరుచున్నాము. ఇందు కవసరము గలదేమో, నాకు తెలుపుడు. మీ కందుల కధికారత్రముల నొసగెదను."

ఈ ఫర్మానాను, అబ్దుల్ రహమానుగారు పిహావరునుండి తిరిగి వెడలు వరకును, యుద్ధరాయబారులును ఇండియా ప్రభుత్వము వారి కే ల సీయ తేదో గోచర మగుటలేదు. కాని, యిది ప్రతినిధులకొరకు మాత్ర ము ద్వేషింపబడినది. ప్రభుత్వమున కిచ్చుట కుద్దేశింపబడలేదని, సిమ్లా అధికారులు తలచుచున్నారు. పై యిరువురు ప్రతినిధులును ఆఫ్ఘనిస్తానునకు కంపి వేయబడుచురు. అబ్దుల్ రహమానుగారి ద్వారా వంకబడిన సందేశములన్న, వేరెట్టి సందేశ ముంబడలేదు. ఈలోపుగ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి చే సంగ్రామము తీవ్రముగ జరుపబడుచుండును. అమీరుగారి మాయోపాయముల కికిమిష తావు లేదని యందువలన స్పష్టమగుచున్నది. సంగ్రామముగ లొంగిపోవుటయే వారికి కరణ్యము గ కాన్పించుచున్నది. ఆఫ్ఘను సైన్యపు ప్రస్తుతస్థితి మిగుల నిరుత్సాహకరముగ నున్నది ఇంతవరకు వీ రన్ని ప్రదేశములందును అవజయమే గాంచుచున్నారు. పిహావరుపట్టణములో కల్లోలము గలిగింప ఆఫ్ఘనులు దలపెట్టిరి గాని, నది జరుగలేదు. కైబరు కనుమను వట్టుకొను ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను. ఇకను సరిహద్దు ప్రాంతముల గుంపులను తమలోనికి తేల్చుకొనుటకు వీరు విశ్వ ప్రయత్నముల గావించిరి. నూతన సైనికాధికారి యగు నాదరుఖాను గారు, వారి తెచ్చు లేస సమరము గావించి, సరిహద్దు ప్రాంతముల వారి సాయముతో ఖాన్లు కనుమల బట్టుకొనదలచిరి, గాని, వారి ప్రయత్నములు క్రయోజరహితములయ్యెను. సరిహద్దు జాతులలో కొలది ముం ది మహామాండ్లు దప్ప మిగిలినవా రెవరును ఆఫ్ఘనులలో జేరలేదు. మీరమిక్కిలి, లూటీలకును దొంగతనమునకును అలవాటుపడిన, ఆఫ్ఘీయు, మహామాండ్లు మొదలగు కొండజాతులవారు సమయము దొరకినచే చాలాసది భీతచేతస్సులగు ఆఫ్ఘను సైనికులపై బడి చేతి కి చిక్కినంతవరకు లూటీల గావించుచున్నారు.

ప్రస్తుతమున, అధికారమంతయు అమీరుగారి హస్తములనుండి, సైన్యాధిపతియగు సాలే మహమ్మదు ఖానుగారి హస్తములలోనికి పోవుచున్నదట. ఈయన గతించిన అమీరుగారి విశ్వాసమునకు పాత్రుడయ్యెను. క్రొత్తఅమీరుగారితో కలసిమెలసి యున్నను, ప్రాత అమీరుగారి హత్యలో వీరికెంతమాత్రము పాటులేదని విశ్వసింప బడుచున్నది. అమీరు అమనుల్లాఖాను గారిపై ప్రజలలో ప్రతికూలభావము ప్రబలి యున్నను, సాలే మహమ్మదుగారి తోడ్పాటువలననే, తిరుగుబాటు జరుగలేదని తెలియుచున్నది. హిందూ దేశముపై దండయాత్ర గావించవలెనని, పిందర్లలో నెవరికి తలంపుగలిగినో తెలియదు. కాని, వంజులు వృత్తాంతములు వీరిని మోసపుచ్చె సని తెలుపబడెను స్థానిక కలవరము సతితయొత్తులతో వర్ధించి, గండగోళ పెట్టుటచే, విదేశీయులెంతటి దురభిప్రాయలయ్యెదరో, యీ విషయ మొక్కటి తెలుపకయే తెలుపుచున్నది. అంగ దేశ ప్రతికలు కొన్ని వంజులు అల్లరులను,

"బిగ్గంగంగును తిరుగుబాటు" అని వర్ణించి, దేశమునందు కష్ట భూయిష్టమై యున్నదని నవత్యముల వెలిబుట్టుటచే, విదేశీయులలో నెట్టి దురభిప్రాయము వ్యపించినో గ్రహించుట సులభము. కాత్తుబిల్లు ప్రదేశము, అందుములమున గలిగిన యశాంతి నడచుటకు, అబిల్లుమొద్దుజేసి స్వపరిపాలనా ప్రణాళిను త్వరలో గావించుటయే మార్గము. అంతియగని, దీనిని పెద్దపేరులతో బిలిచి, కఠిననిర్బంధములకు బూనుటవలన, అన్యదేశీయులు మోసపోవుట సహజము.

ఆఫ్ఘను పిచ్చియుద్ధములు జూచి, యితరులు వరిహాసింబుటయే గాక, హిందూ దేశముందలి ఆఫ్ఘను సయితము సభల గావించి, తమ విముఖతను చూపుచున్నారని భావించుచున్న ఆఫ్ఘనులును, బొంబాయినుండి ఆఫ్ఘనులును, అమీరుగారి చర్యలను ఖండించు కీర్తనముల గావించిరి. బొంబాయిసభలో, నధ్యక్షులగు సముద్ ఖాను వంటి గారు దెలిపినటుల, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆఫ్ఘను అమీరులతో చిరకాలము నుండియు సఖ్యముగ నుండుటయే గాక, ధన సహాయము గూడ జేయచుండిరి. అబ్దుల్ రహమానుఖానుగారి కాలమున, సువత్సరమునకు 6 లక్షల రూప్యములవంతున బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారిచ్చిరి. హాబిబుల్లాఖాను గారి కాలములో, వత్సరమునకు 12 లక్షలధన మిచ్చిరి. యూరపు సంగ్రామము జరుగుచున్నపుడు, ఆఫ్ఘనుస్తానము బాంబాయికు కొటిరూప్యములనిచ్చి వలుభంగుల సాయపడిరి. ఇట్టి యావకార మొనర్చిన బ్రిటిషు వారిపై యుద్ధము ప్రకటించుట మిగులగర్హ్యమున, బొంబాయిసభలో దెలుపబడెను. బాల్టివిక్కుల ప్రోత్సాహ మెద్దియో, ఆఫ్ఘనులకు కలదని యూహించబడుచున్నది కాబూలునకును బాల్టివిక్కులకును వరస్పరిసానుభూతి వార్త లుంబడుచుండెననియు, ఆఫ్ఘనిస్తానము కొండజాతుల సాయముతో సమైక్యతీరమునోక గానిని సంపాదించుటకు ప్రయత్నించుచున్నదయి, కరాచీరేవును స్వాధీనపరచికొనుట వారి యుద్దేశమనియు తంత్రసమాచారము బంపబడినటుల తెలిసినదని, ప్రభుత్వ ప్రకటనము వివరించుచున్నది. ఆఫ్ఘనులకు బాల్టివిక్కుల ప్రోత్సాహముండిన నుండవచ్చును. కాని బాల్టివిక్కులకు స్వదేశముగు రున్వాయించే వరకతి శూన్యమగుచున్నది. మిత్రముండలి సైన్యములలోను, ఫిన్నిషు సైన్యములలోను డికోని, బాల్టివిక్కులు భూమివైసను సముద్రముపైసను వరాజులు లగుచున్నారు. రాజధానిపట్టణమును వెట్రోగేడు వీరి స్వాధీనమునుండి దాటిపోవుచున్నది. ఇట్టితిలో బాల్టివిక్కుల ప్రోత్సాహముచే ఆఫ్ఘనులకు గలిగెడిలాభ మెద్దియు నుండదు. త్వరలో ఆఫ్ఘనులు కాల్చేరమునకైసను రాగలరు. తేనిచో పూర్తిగ లొంగిపోవుటయైనను సిద్ధింపగలను. ఆఫ్ఘను సంగ్రామము గూర్చి ఎవరును వ్యాకులకడ నవసరము లేదు.

ఆంధ్రసభలు

ఆశ్వినసంఘ కార్యదర్శులగు హత్తి కంకర రావుగారు, ధర్మవరమునుండి మాకిలుల తంత్రీ వార్త నిచ్చిరి:

"25-వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభను 7-వ ఆంధ్ర మహాసభను జరుపుటకై, అనంతపురముందు బలకరమగు ఆశ్వినసంఘ మేర్పడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు రావుసాహెబు పి. ఆదిమూర్తిరావు గారును, ఆంధ్రమహాసభకు హంపయ్యగారును ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి. మూలూపబిల్లు ప్రయంబబడినవిచ్చుట, సభల

జరుపుటకు నిశ్చయించబడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున కనుబంధముగ నున్న సంఘము లన్నియు, అధ్యక్షుల నియామకమును మానాంతముగ గ బంధ ప్రార్థితులు.

ఆంధ్రసభలు అనంతపురమునందు జరుగు నొక్కొక్క ప్రాయసి సందియమునున్న ఆంధ్రులు, సభలు తప్పక జరుగునని ఇకమీద విశ్వసితమవును. సంస్కరణపుబిల్లు ప్రవేశపెట్టబడిన పిమ్మటనే సభలను జరుపుటకు నిశ్చయించుట, ప్రజాభిప్రాయమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. సంస్కరణపు బిల్లు ప్రచురింపబడిన పిమ్మట, వేరొక ప్రత్యేకసభ జరుపుటకంటె, ఈ మార్గమే సాకార్యదాయకమనుట స్పష్టము. అనంతపురసభలు జయప్రదముగ జరుగుగాక యని కోరెదము. ఈ సభల విజయమునకు, అనంతపురమండలవాసులే గాక, ఆంధ్రులెల్లరును బోధ్యులు యవసరము. ఆంధ్రులు తమ సహజోత్సాహము జూపి, కట్టుదలతో కృషిసలుపునడక, విఘ్నపరంపరలను సులభముగ దాటగలుగుదురు. రానున్న ఆంధ్ర సభలు మిగుల ప్రాముఖ్యమయినవి. సంస్కరణపు బిల్లును చర్చించి, తమ యభిప్రాయము సపరిష్కారముగ తెలుపవలసియున్నది. ఈధర్మమును, ఆంధ్ర సభలు నెఱవేర్చుటకు, ఆంధ్రనాయకు లిప్పుటి నుండియైనను కార్యోత్సాహము గనుబటులు యవసరము.

లాయర్లపై చర్య

అగ్రా జిల్లాజడ్జిగారు, అగ్రాకోర్టులో న్యాయవాదవృత్తి నవలంబించి 16 మంది స్టేజర్లపై నేల చర్య దీసికొనబడగూడదో సమాధానము తెప్పించి, నోటిసు నువెను. వీరు గావించిన నేరము, గాంధీగారి అరెస్టుదినము 11 ఏప్రిలు తేదిన కోర్టునకు హాజరు గాలేదట స్టేజర్లచేసిన సమాధానమును శనివారమునాడు న్యాయాధికారినినెను. తమవృత్తి ధర్మమును తామెంతమాత్రము విడనాడ లేదనెయు, కక్షీదారులు తమ నాదినమున రావలసినదని కోరకుండుటచే, కోర్టుకు రాలేదనియు, న్యాయవాదులు దెలిపిరిట. న్యాయవాదులు కక్షీదారునికి నష్టము కలిగించుచో, కక్షీదారులు కోర్టుకు నివేదింతురు. కక్షీదారులకు లేవనవ్వము కోర్టునకుండదు. క్లయింటులీ సందర్భమున, ఎట్టిఫిర్యాదు చేయలేదు. అట్టితరీ, కోర్టునా రెట్టిచర్య దీసికొనుట కవకాశము గానింపదు. గా. సహ్యుడు ఆలము నబీగారు పట్టణము నందు గాంధీగారి అరెస్టునకు అసమ్మతి జానబడుచున్నదనియు, ప్రజలలో నెట్టి యల్లరులు గలుగకుండ జూచుట తమ ధర్మమగుటచే తామూనని నిశ్చయించుచుంటి మనియు తమ క్లయింటువరును తాము వృత్తి ధర్మమును నిర్వహించలేదని మొఱులిడ లేదనియు, సమాధానమిచ్చిరి. న్యాయాధికారి లాయర్ల సమాధానము నంగీకరించి, చర్య దీసికొనకుండమా నెను. జడ్జిగారు తుట్టతుదకు సరియగు మార్గమువలంబించుట సంశోషదాతుకము. సందిగ్ధ సమయము లందుంచినపుడు, ప్రజల యత్సాహము కట్ట, అధికారులు కొంత శాంతిముద్ధిహో ప్రవర్తించెదరేని, ఎట్టి వికారము సభించుదని, చెప్పవచ్చును.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు.

గుంటూరుజిల్లా బోర్డునకు ఉపాధ్యక్షుల నెన్ని కొను హక్కు ప్రసాదించవలయునని, గుంటూరులో జరిగిన పౌరసభ తీర్మానించి, ఆ తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారి కంపిముండెను ఈ తీర్మానము, పౌనిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము గోరువారి

కవరీని ఆశ్చర్యము గలిగింప జాలదు. కాని, జప్తిమకత్రిక యిటుల వ్రాసెను:

“గుంటూరుజిల్లా బోర్డున కుపాధ్యక్షుపదవి విషయమై, ఉపవిలేఖరియంపిన లేఖను వేరొకచో ప్రచురించుచున్నాము. మాకు దెలిసిన సమాచారము నిజమగుచో, పేరువదలినయొక బ్రాహ్మణేశ్వరు లీపదవికి ప్రభుత్వమువారిచేసిపార్సు తేయబడిరని తెలియుచున్నది. అతని ప్రత్యర్థులీపదవికై కష్టపడి ప్రయత్నించిరి గాని, లాభము గలుగదయ్యెను. ఆపైన నేమి జరిగెను? పౌనిక కాంగ్రెసు పక్షాభిమానులు, యికముం దెన్నిక పద్ధతి యవలంబించ బడవలయునని, ఆందోళనమారంభించి. ఈయాందోళనకు అధికారులు లొంగునంతటి బల హీనతజాపెదరేమో, మాకు దెలియదు. వారటుల గావించరని యూహించెదము. కాని యీ ఆందోళనమునకు అర్థములేకబోలేదు. ఈపాతమును జేత మందలి బ్రాహ్మణేశ్వరులందరు గమనించి సరియగు మార్గము ద్రొక్కెదరు గాక!”

జిల్లాబోర్డున కుపాధ్యక్షుల నెన్ని కొను స్వాతంత్ర్యము నీయవలయునని, చిన్ని సంస్కరణము నైనను కూడదను వారీకాలమందున, జప్తిమకత్రికయు, తదనుచరులును మాత్రమే గానించుచున్నారు. ఈవిషయమిగూడ బ్రాహ్మణేశ్వర విభేదము నట్లపెట్టుట, మరింతపరిహాసాస్పదముగ నున్నది.

సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి నిర్ణయము.

నేటితో సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారి పరిపాలనము సమాప్తిజెందును. సర్ ఎడ్యర్లు మూగ్గి గానుగారు, రాష్ట్రపాలనా బాధ్యతను వహింతురు. ఓడ్యయ్యగారు వంజాబు ప్రజలలో భీతి గలిగింప గలిగిరి. విద్యార్థుల యెవలను, న్యాయవాదుల యెవలను, తమ యసహిష్టతను కనుబటుదిరి. వంజాబు ప్రజల రాజభక్తిని పొగడి, మిగిలినభాగముల వారిని నిరసిచి, అనేకులలో నాగ్రహము గలుగజేసిరి. తుట్టతుదకు, అన్ని రాష్ట్రములును శాంతివంతముగ నుండ, వంజాబురాష్ట్రమునందు అల్లరులు ప్రజలుటయు కఠినమగు నిర్బంధములు విధించుటయు, జరిగెను ప్రజలను ప్రభుత్వమునకు ప్రేమపాశముచే బంధించువలెనను విశాసము వారికంతగ లేకుండెను. భీతివలన జరించెడి రాజభక్తి నిలుకడగ నుండనేరదు. ఓడ్యయ్యగారి పరిపాలనా సమాప్తికి ప్రజలు చింతనొందరు. సర్ ఎడ్యర్లు మూగ్గి గానుగారు, ఉదారభావులని ప్రతీతి. వీరయినను తమ నేర్పుచే వంజాబు ప్రజలలో ప్రబలిన భీతిని పోనాడి, ప్రేమపాశముచే వారిని ప్రభుత్వమునకు బద్ధులజేసి, ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులయ్యెదరు గా!

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు :

ఇండియా ప్రభుత్వాభిప్రాయము రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి భారత ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములు ప్రచురింపబడినటుల, నేటివార్తలు తెలుపుచున్నవి. ద్వంద ప్రభుత్వ పద్ధతిని వీరంగీకరించు చున్నారు. మాంటుఫర్డు విధానమును, విరికను తగ్గించి ప్రయోజన రహితము గావించుట శోచనీయము. మిగిలిన వివరముల గూర్చి ముందు వ్రాసెదము.

గౌ. సి. పి. రానుస్వాయి అయ్యురుగారు

వీరు మద్రాసు లిబరలు సంఘసభ్యులకు రాజీనామా నిచ్చిరని, అస్సానియేటను తంత్రి వార్త దెలుపుచున్నది. ఈవార్త నిజమగుచో, అయ్యురుగారేకుత్తుమన జేసినవారని ఎంచవలయును? రాజకీయముల లెలిపిచిత్రముగ మూర్ఖుడెందుచున్నది. వీటికన్నిటికిని, స్థిరత్వ మెప్పుడు గలుగునో జెప్పట కింకను విలులేదు.

వృత్తాంతములు.

ఆస్ట్రేలియా ఇంపీయలు సేనానాథ క్రిక్టర్లు ఆటలలో ఎనెవ్వవారి నోడించిరి.

నేపాలు యుద్ధశక్తిజ్ఞులగు జంగు బహదూరువారంత తివారగు రసభానజంగు గారు పరలోకములైరి.

పర్షియా ఇంపీయలు బాంకివారి కాఖ్యాప్రాస ముకటి బొంబాయి నగరమున రాబోవు మాసారంభమునండి ప్రారంభింపబడును.

ప్రభుత్వమువారి కొత్తయుగము జూలై ఆగస్టునెల మరకు, ఆగస్టు లొందరలంపన వనూలు నేనుబడినది టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా క్రిత వ్రాయుచున్నది.

భారతజేషములకు కాశ్మీరపద్ధతులతో వాదికానిస్యకు గరపుటకు నావికానిద్యాలకు మొకటి బొంబాయిగరమున నెలకొల్పటకు బొంబాయి ప్రభుత్వము వారాగించియచున్నారు.

అకాశవిమానములొక సంచారము జేయుచు క్రింద బడిపోయిన పోకరుగారి జాడ తెలుసు నింకను తెలియలేదని నావికామండ్రెక్కణవారు లండనున ప్రకటించి వార్తలను తెలియచున్నది.

ఆంగ్లేయులను సేనానాథి విడుదలజేసి ఇండ్రుమ కుపిన యనంతరము, ప్రయాణముల సౌకర్యములకు కారలసినన్ని స్త్రీమర్దనపుటకు వీ, అంతుకొని నావికామండ్రెక్కణవారు పార్లమెంటునందు ప్రకటించియన్నారు.

చీనా, బహుళ నేతములనుండి ప్రయాణికులను, భారత భూమి నుండి తపాలా సదులకు దిసికొని జాపుయన్న “నెల్లూరు” అనుస్త్రీయు బొంబాయిరేవునుండి 24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12½ గంటలకు ప్రయాణమై వెల్లి నది.

సామ్రాజ్యదినము బొంబాయి నగరమునందలి జనాభివాదనను 24-వ తేదీ 50 జగన్మోహనదాసు ఉర్బీకన దాసు గారు సభాధిపత్యము వహించిరి, రామబహద్రుల శోషి గారు సామ్రాజ్యదినహోత్సవమును గురించి ముఖవర్ణించిరి.

కలకత్తా తపాలా జనాకుల సమ్మె భూర్తియైనది. కొద్దిమంది తప్ప, తక్కిన వారందరు ఈత్రవారమునాడే యుద్యోగములలో చేరిరి. కుళివారమునండి నిర్ణీతకాలములందు కలకత్తా జనరలు, బౌను కలు అఫీసులందు ఈ త్రవారము బట్టాదా చేయబడును.

అలహాబాదు నందలి లీడరు పత్రిక సామ్రాజ్యపత్రిక త్వమువారి బ్లాపుస్తకమునండి కొన్ని విషయములు మున్న 24-వ తేదీని ప్రయించి యుండెను, బ్లాపుస్తక మేమియు నికను ప్రకటించలేదు. అట్టిపయమున ఈపుస్తకము లీడరు పత్రిక కెల్లుదిక్కినవో కారణము తెలియదని సామ్రాజ్య పత్రికత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

గ్రేటుబ్రిటన్, ఆస్ట్రేలియా జేషములకానిలో ఆకాశ విమాన క్రిడలలో ప్రథములుగా కారీలేవారికి ఒక లక్ష 50 శేల రూపాయలు బహుమతిగా రెత్తునని ప్రకటించినది. ఈ క్రిడలు 1920 సం. డిశంబరు 8-వ తేదీని ప్రారంభమగును. ఆనాడు ఆస్ట్రేలియా జేషమునండి బయలుదేరి వ్యాయామ ములు 720 గంటల కాలమున ఆకాశవిమానమునందలి గ్రేటు బ్రిటన్ జేషము చేరవలయును.

బొంబాయి నగరమున క్రితగా లైఫ్ సర్వాన్ రెమ్మి కంటె నీలురెండు ప్రాంతానింబడికల్లు. జ్యూటన్ ఇన్స్పెక్షన్ కంటెనుకు పేర నోక సంప 2 కోట్ల రూపాయల మూలనిధి తో రిజిస్టరు చేయబడినది. మరొకటి తాతాసంపాదించి నిర్వహించబడబోవు తాతాప్రాజెక్టుల సూక్ష్మరెక్కణమేని. దీనికి 10 కోట్ల రూపాయల మూలధనము కలను. ఈ కంటెని త్వలో రిజిస్టరు కాబడగలను. ఈ రెండుకంటెనెల మూలధనము చంబాలకలన వనూలుబడుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

ఆనందబిలు సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు: ఆనందబిలు సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు, మదరాసు లిబరరీకి సభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇచ్చిరి బొంబాయి నుండి వచ్చిన తండ్రివలన తెలియచున్నది.

ప్రకటనము:—కోయిలపూరునకు శనగలను దిగు మనీషేయబడెన వచ్చిన దిగుభాగములు ఆనేకములుగా నున్నందున ఇకముందు మేము తెలియజేయు వరకును కొత్తదిగుభాగములు అంగీకరింపజాల మని నివేదిక సప్లయకు దైర్యముగా అధికారులకి చూపు రక్షమానము వచ్చినది.

రాఘవయ్యగారు:—తిరువాన్కూరు దివాను కృష్ణ నాయుడుగారు ఉపకారవేతనమును తీసికొని రినియూవారిఫికేషనున కిచ్చెడిగా నున్న రాఘవయ్యగారు దివానుగా నియమింపబడి రినియూ తెలుపువారత ఆసక్తి మనము హిందూప్రతిగా తిరువాన్కూరు విశేష ప్రాయశ్చయము.

శిశువుల ఆరోగ్యము:—వీధిశిశువులకును స్త్రీలకును సోకర్యమునకై చాకలపేటలోని టీకాల ఆఫీసులో మే 25 వ తేదీనుండి ఒకక్రోత్త డిశిక్వాలయము ఏర్పరచబడెను. అచ్చట ఎప్పుడును మండ్రిపాముల సిద్ధముగా నుండు రిని ఆరోగ్యవృద్ధి మాకు వచ్చినెను.

స్వదేశీ ముద్రా యంత్రము:—స్వదేశీముద్రా యంత్రమునండి కొరగడిన ధరాతువైకమును గూర్చి మే 28-వ తేదీన కృత్తిని యుత్తవు ఆయంత్రాలయవిద్య నాకునకై జరిచేయబడెను.

“స్వదేశీ ముద్రా యంత్రమునకు సంబంధించిన ధరాతుగూర్చి 2-4-19 తేదీన మీకు జరిపబడిన ఉత్తవు ప్రకారము, అఖిల యుత్తవు మే 28-వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మేముబడున గాన మీరు చీఫ్ వెసిడెన్స్ మేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుటకువచ్చి యుత్తవును గైకొనవలయును.

విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తన 1919:—ఈ 1919 సం. జూలై నెల 26-వ తేదీ జరుగు విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తన జరిగెను దిగుభాగముల సంప్రకాశమువారు తమ దిగుభాగముల జూన్ నెల 30-వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 8 గం. 45 గ. మాకాగ్యాలయమునకు జేర్పవలయును. సకాలమునకు దిగుభాగముల అందనివో రిజిస్టరు కాబడవు. అని కార్యదర్శిగారు ప్రాయశ్చయము.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:—చింతాద్రికి టిలోని రావుబాద్దూరు సి. కన్నన్ చిట్టియంగారి, నైటు స్కూలు:—గడపచి శుక్రవారము రోజున స్వామి బ్రహ్మ నందమగారి అధ్యక్షతకైంద ఒక సభ కూర్చబడి అందు కె. ముదస్వామిపిళ్ళగారు విద్యావిషయముగూర్చి ఉత్సాహ సించిరి. ఎమ్. ఆర్. బంబువాధముగారు వారి తరువాత, ఆ విద్యావిషయముగూర్చి ఉత్సాహించిన దానికై అది ఆయి క్వర్టరుపంతులకు కారణభూతిమై యున్నదనిగూడ చెప్పి. అగ్రాసవాధిపతిగారుగూడ దానిని పొగడుచు ఉత్సాహించిరి. జయప్రదములతో సభముగిరినది.

విశ్వవిద్యాలయపు క్యాలెండరు.

1920 వ సంవత్సరమునకు విశ్వవిద్యాలయపు క్యాలెండరు తయారగుచున్నది. పట్టభద్రులకట్టెల క్యాలెండరు రెండవ పంపుటయు ప్రింట్చురముల వరుసగాను జాగ్రతిగాను సవరణచేయబడినది. కాని వృత్తిజనే “కాలము” సరిగానుండజాల దని తోచుచున్నది. కాన ఈక్రింద జరిపవలసిన సమాచారమును సంఖ్యాపీఠ పట్టభద్రులకును తదితరులకును, ఈ పత్రమున సవరణ చేయబడు వలయు సంఖ్యాపీఠ నీయ ప్రార్థితులు. ఈపట్ట భద్రులకట్టె అమ్మడప్పుడు మారిన దానినిగూడ తెలియజేయవలయును. అట్లొనర్చిన, క్యాలెండరు సంపూర్ణముగ నుండవలదు.

Table with 6 columns: పట్టభద్రులకట్టె యివ్వబడినది, డిగ్రీ పేరు, ఏకట్టకదాన సభయందు డిగ్రీ ఒకసంఖ్యచేసిన సంవత్సరము, పూర్వపు నిబంధనల ప్రకారము బి. ఏ. ఆయినవో, మూతన నిబంధనల ప్రకారము బి. ఏ. ఆయినవో, కృత్తి తేదీ. Rows include details for B.A., B.L., and B.Sc. degrees.

ఆంధ్రసాహిత్యకవివత్తు:—ఆంధ్రసాహిత్యకవివత్తును వాని కోత్సవసభ బ్రహ్మక్రీ వేదము వేంకటరామ శాస్త్రిలవారి యాధిపత్యమున, 1919 సంవత్సరము జూన్ నెల 7-8 తేను (శనివారము, ఆదివారము) లయందు నెల్లూరిలో, లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి పురమందిరమున సమావేశమగును. ఆసభకును ఆంధ్రులెల్లరు దయచేసి వరిమత్తును గౌరవింపవలయునని వేడుచున్నార మని, సన్మానసంఘమువారు ప్రాయశ్చయముచున్నారు.

కార్యక్రమము:— శనివారము, 7 తేది జూన్ 1919 సంవత్సరము. ఉదయము 8 గం. మొదలు 10 గంటలవరకు. 1. స్వాగతంపాఠ్యము. సన్మానసంఘాధ్యక్షులు, 2. అగ్రాసవాధిపతుల ప్రారంభోపన్యాసము.

మధ్యాహ్నము 2 1/2 గంటలవరకు:—1. ఆంధ్రకవుల యాత్మకథము. శతావధానులు తిరుపతివేంకటేశ్వరకవులు, 2. ఆంధ్రకవిరత్నము. దుర్గా నుబ్రహ్మణ్యకవిగారు, 3. ఆంధ్రవాక్యకవియులు. వరుల చిన సీతారామస్వామి శాస్త్రిగారు, 4. తిక్కన. మాడభూషి వరసింహాచార్యులుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. 5. వారాహకవిశేషము, పోతరాజు. కడప, బమ్మెర పోతరామార్యకవిప్రతినిధి.

ఆదివారము, తేది 8 జూన్ 1919 సంవత్సరము:—ఉదయము 7 1/2 గంటలకు శాస్త్రవిద్యారాసభ (కవులకు మాత్రము) మధ్యాహ్నము 1 గంటకు. 1. కవిరత్నకృత్తిప్రశంస. దండియంట నూర్యవారాములు శాస్త్రిగారు, 2. శతభాషాప్రాధాన్యము. కొండురి కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. 3. జక్కనకవి పేరుమగ్గ అన్యతరావుగారు, బి. ఏ. ఎల్. టి. 4. అశ్వలయపాఠము. చెడలవాడ ముందరరావుశాస్త్రిగారు, 5. సాహిత్యవిషయము. ఒంగోలు వేంకటరంగయ్య యంటుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్. 6. సాంస్కృతిక సోమనాథకవి. ఆ. రంగస్వామి పరవలిగారు, బి. ఏ. 7. ఆంధ్రభాగవత కర్తవ్యము. క్రొత్తపల్లి మూర్తారావుగారు, 8. శతచరిత్ర. వాఙ్మయములకు సంబంధించిన ముఖ్య విషయచర్చ మొ. 9. ఉపసంహారోపన్యాసము (అగ్రాసవాధిపతి) అనకాపేటములకట్టి తిక్కనసోమతలవ నివాసస్థానచర్చ జరుపబడును.

ఒకసభ:—1919 సంవత్సరము మే నెల 25-వ తారీఖు ఆదివారము పాతచాకలపేట సమావేశమునందు కొరకు పేట నైలుస్టేషనుమొదల ఉత్తర మదరాసు కంపాటికురుల సంఘము అను సోకసభ జేరిరి. ఆపుష్కలంతులుగారు ‘మన కృత్తులు’ అను దానిని గురించి కొంత ఉత్సాహించిరి.

మదరాసులో మరణముల సంఖ్య:— 1919 మే 24 తేదీతో అంతముయ్యడి వారముతో 1000 కి 48.9 తులన మరణములు కలిగినవి కేవలము 11 గురును, కలరా వలన 8 గురును, ఇంట్లయోజావలన 8 గురును, జ్వరములవలన 40 మందియు మరణించిరి.

కృష్ణమొత్తర పరగణాల విషయమున నీ క్రిందివారు గూడ తమరాజధక్తిని తెలుపుచు సహాయ మొందించెదరు. చాంతారాజు, రాజాద్వైపాసింగు, శాస్త్రియోష్ఠేలు కాన్యలు అధ్యక్షుడు, లోహోయనవాబు, జూబాడిస్టేటు కోస్టలుగూడ నీ నియత మొందురు మొదలగువారలు.

ఉత్తరమందలి స్థితిగతులకుచ్చి తా మిదివరలోకలె నిపునును తిగిసంత సహాయముచేయ సిద్ధముగా నున్నట్లు రాజా పద్మసింగుగారు తెలియబరదిరిరి పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

స్త్రీలు, రాజకీయములు.

జానూరు యాభిజన క్రైస్తవసంఘము వారి సభలో నువ్వసించుచు మదరాసు వివపుగారిట్లు చెప్పిరి. విల్లింగ్డను సలిగారగ్రాసవాధిపత్యమును వహించిరి. యాభిజనంభ మైన వెనుక ఇంగ్లండునందలిస్త్రీలును, హిందూజాతీయందలి అతి వాదులును దాల్చిన వైఖరులకు గల వ్యత్యాసము చాలవిశేషము. యాభిజనంభము కాగానే అంగ్ల స్త్రీలు తమ ఆంగ్ల శనమును వీడి అన్ని విధముల యాభిజనకు తోడ్పడిరి. అంగు కలనవారి సంతకం కలితీత్రముగ నెదిరించుచున్నవారిల్ల వారికనుమారుగ మారి అందటి సమృద్ధివై నొక్కమారుగ వారికి ఓట్లయిచ్చు అధికార మొనగబడెను. హిందూజాతీయందలి అతివాదు లింతులకు కృత్తిరేకముగ ప్రసరించి అయవలన తమ కార్యమును పాడుచేసికొని హిందూజాతీయంతలకు కోపావేశమును వ్యాపింపజేసిరి. ఇందువలన స్వపరిపాలనోపలబ్ధికి చాల అలంకము గలుగును. నిజముగ అంగ్లస్త్రీలు హిందూజాతీయ పురుషులకంటె నెక్కువగా రాజకీయ మారవృద్ధి కృత్తికరించిరి.

హిందూజాతీయపురుషులను గలగల ఎన్న సంస్కరణములను గూర్చి అరడిట్లు చెప్పెను. ‘మాంటేగ్యుపెయ్యుఫర్డువేదికలో నూదించిన మార్పులకు మారంగీకరింతురో అంగీకరింపరో నేనెఱుగను. అంగీకరింపినను మారినను పార్లమెంటువారంగీకరించి కానియ మార్పులనుమాత్రము మనమంగీకరింతుము. సంస్కరణములనుగూర్చి మన అభిప్రాయములెట్లున్నను ఒక మారు విశ్వసించబడినపక్ష వాదీనకు వరించి నడచుకొనుట మనకు లాభపరదును. మరియు మనవిధ్యుక్తధర్మము. మనకుందరము చేయగలుగుపని యింకొకటి యున్నది. మనచేత నైకన్ని విధముల యుగారపియింతులకును, భారతీయులకును గల సాంఘిక నైవాసంబంధములను దృఢపర్రము చేయుట. సంస్కరణము లనోగ్యోగ్య నైవాధానమువలన నెంత విజయవంతములుగ మూడవదియో, రాజకీయ జీవనమున గలుగు కలమాములు సాంఘిక జీవనములన నెంతవరకు క్రిస్తునదియో మనకందఱకును నుకృత్యము. రెండ జాతులను కలియజేయుటలో మీరుమీరే తివైనసంత ప్రయత్నము చేయవలయునని నేన మిమ్ము గోరుచున్నాను. ఈపని చాలవరకు స్త్రీలవలననే జరుగవలయును.

దబ్బుపూరకమును గూర్చి నిమగ్నియచు నైయు ఆఫ్ ఇండియా ప్రతిక ఇట్లు వచ్చియున్నది. వెండినై ఆఫ్రికాకుండు అధికార మింతలో తొలగిపోవునని అందరికిని తెలిసియుండెను. అందులకు హిందూజాతీయంభిరి తగినయోగ్యులును జేయులసియుండెను జూలైలో సమావేశమై గవర్నరుమెంటు వారి భావిపద్ధతి నిర్ణయింపకుండి కమిటీవారి నివేదికకొఱకు కాదుకొని యుండక పోవలసివది. కృష్ణుతపు విషమస్థితి నెదుర్కొనుటకు హిందూజాతీయంభిరి తగిన ఏర్పాటులను జేయవలకుండు నేని అందును గూర్చి తా మే మి చేయ నిశ్చయించుకొని నది యు ప్రకటింపవలసివదిరి ఆఫ్రిక ఇండియా ప్రభుత్వము వారిని హెచ్చరించుచున్నది. ఎవరుతి వ్యాపారము నభివృద్ధి చేయుటకు స్పష్టమగు మార్గము నేర్పవలగొరుదెన్నది. వాదెలులను దాచుకొను అలవాటును పూర్తిగ తొలగించుట కవిధికారులు తగిన ప్రతిష్టాపనను నెలకొల్పి పని చేయవలయునని యది కోరుచున్నది.

బొంబాయియందున్న రాజధక్తిపరాయణులకు ఆపు గనులు నిన్ను రాత్రి నూరురాగునందొక సభ నొనరించి ఆపు గను అమాయచర్యకుఁబండిరి. సుమారు 8000 మంది సభ్యులు వచ్చిరి. కాదువాఖను పతేలుగారు సభాధిపత్యమునవహించిరి. అధ్యక్షులు గంభీరమగు ఉపన్యాసమునిచ్చి అమాయ అమానుల్లాగారి చర్యకు విమర్శించి అది చాల గర్హ్యముగనున్నదనిరి. పిమ్మట వారిచర్యకు ఁదించుచును జార్జి సార్వభౌమాని పట్లను, ప్రభుత్వమువారి పట్లను తమ కత్తింత అభిమాన తాత్పర్యములు గలవనుచు నొక తీర్మానమును జేసిరి.

క్రొత్తపల్లి నెంటు గవర్నరునవర్ ఎవ్వరైన మెక్ల గనుగారు నర్ మైకేలు ఓద్యోయగుగారివద్దకుండి చార్జి నిపుచ్చుకొని మామూలు కార్యక్రమము 25-వ తేది నాడు సాయంత్రము 6-30 గంటలకు కొన్ని ఘోషణలతో జరిగెను.

హిందూజాతీయముండి దక్షిణప్రతికాఖండమునకు పోవు రైల్వేవార్తలు 24 గంటలు ఆలస్యముగుచున్నవని బొంబాయి నగరములోని, ఈవ్వరకు తెలిగిపుకంపెనీ జనరలు నూర రింటెండెంటుగారు నివేదించుచున్నారు.

యావద్భారతవైద్యసమ్మేళనము

శంకరనారాయణగారి యువన్యాసము

(గత సంవత్సరము)

వైద్యకరిగోధనాథ ముద్దేగింపబడిన ద్రవ్యము అనుభవ వైద్యశాస్త్ర సంబంధము నుపయోగింపబడును. ఈ కవి నిర్వహించుటలో దొరతనమువారికి తగిన సలహా చెప్పబడుట మిగిలిన జాహ్నునింపబడినారు. ఈ సంబంధమును సమన్వయము కల్పింపవలసి యున్న దని మీ యెదుటనుండు శాస్త్రజ్ఞులను వలస మీకు బోధపడగలదు. మొట్ట మొదట కేంద్రసంస్థాపన మొట్టుండవలయుననియు నునము నిర్ణయింపవలయును. రోగముల రాకుండ చేయదగు ని వార సో పా య ము ల కును, వైద్యకరిగోధనమునకును గల సంబంధమున ర నీ ఈ రెండు వనల నొక సంఘములో నెంతవర కెట్లయిక్రమించింపదగునను అంశమును మీ రాలోచింపవలయును. అట్టి సంఘమువా రొనరింపవలయు. పరిపాలక సలహా కార్యనిర్వహణ భేదమును మీరు బాగుగ నిర్వహింపవలయును. ఆంగ్ల రాష్ట్రాధికారిగ్లకు సంక్రితమువారికి వైద్యకరిగోధక సంఘము వై సధికారము లేదు. అయిన నిట్టి యంశము వాటిల్లులో చేర్చవలసి వచ్చిన కారణము విశేషమున లేవని మీ రవచ్చును. క్రిందటి సంవత్సరము నాయాహ్వానముపై ఢిల్లీలో సమావేశమైన ఆరోగ్యశాస్త్ర క్రిమికాస్త్ర పారంగతుల సభవారు చేసిన నూచలములను మీలో కొంతమంది ఆభిప్రాయములు మారవచ్చును. హిందూజాతీయందలి వైద్యకాభివృద్ధియల సంకలినందర్బముల గనుగొని నియమింపబడిన సంఘమువారివృద్ధి విచారణను పూర్తిగావించిరి. ఇట్టిసంఘములు రాష్ట్రములందు గూడ నెలకొల్పవచ్చును వాటిలో సంబంధము తెట్లుండవలయుననియు మీరు సలహా చెప్పవలయును.

రాష్ట్రీయాలంకము

ఆరోగ్యనిష్ఠులను నేతలయల వని చాలవరకు రాష్ట్రీయులని నేను మీకు చెప్ప వలసరములేదు. రాష్ట్రీస్వాతంత్ర్య వర్ధిల్లికొనుచుండెడినప్పుడు పనియంతయు వారియధికారములోనికి బోవుననియు చెప్ప వలసరములేదు. ఏది రాష్ట్రాధికారులు చేయవలయు వనియో ఏది నెంట్లు గవర్నమెంటువారు చేయవలయుననియోగూర్చి ముందుగా నిర్ణయించుకొనినప్పుడు రని నమ్ముచున్నాను. ఇంకమీరు సలహా చెప్పవలయు మూడవ యంశము. రోగముల నణచుటలో రాష్ట్రాధికారు లొనరించు పనిలో మన మెట్లు మంచియుపయోగ కరమగునట్టి అనుభవోపయోగముగా సహాయ మొనరింపదగుననియు మీరు బాగుగ నాలోచింపవలయును మీ రాలోచింపవలయు. అంశములలో నెల్ల నిది ముఖ్యమైనది. ఈజిప్టునందలి ఆరోగ్యకాఖన కరిగోధింప నియోగింపబడిన సంఘమువారు రోగనివారణకాఖన వచేసినవని హిందూజాతీయందు చేయబడిన పనికంటె బాగుగ నున్నదని చెప్పినసంగతిని మీరెఱుగుదురు.

రాష్ట్రీయోద్యోగులుగాక వారికి సహాయము చేయు నిమిత్తము వనము మరికొంతమంది యద్యోగియుల నొకవర్గముగా నేర్పరుకవలయునని నా యుద్దేశము. వారు హిందూజాతీ పృథ్వికృత్యువారి యు త్రవపుల ననుసరించి ప్రవర్తించవలయును. ఇట్టివారి నెక్కడికైన ఆకళ్యకము వచ్చినపు డెంపుట యెంత అవసరమో క్రిందటి అట్టిబయ నవంబరు మాసములందుండుట వ్యాపించిన మహావ్యాధులవలన విశేషమయ్యెను. అట్టివారి కెట్టిసలహా అందవలయునో వారికెట్టి శిక్షనీయవలయునో మీరాలోచింపవలయును. వారికెట్టి సహాయములను చేయవలయునో ప్రయోజనపు లేబలేవలను వారి కిచ్చుటవల్ల కమేమో అను సంగతులను గూడ మీరాలోచింపవలయును పాఠశాలలను, వైద్యోద్యోగుల పరిశోధించుట, ఆరోగ్యశాస్త్ర విషయములనంతయు బాగుగ వ్యాపింప జేయుట ఈ మొదలగు వాటిని గూడ మీరించుక తర్కించెద రని తలంచెదను. మన మిపు డరిత్యరికరీతి నూచించిన ప్రతిష్ఠాపనలో కొంతమంది ఆరోగ్యశాస్త్రజ్ఞుల ను పయోగించుట ను గూర్చి నేను చచ్చుతిరిగి. మనకు సామ్యుల భించిన పుణ కరిగోధక సంఘములో నాకుల నాలోచింపవలయును. ఆ సామ్యు నికముందు మన ఆరోగ్య గంఠముక ప్రతిష్ఠాపనార్థము వినియోగింపవలయును. మీరు కరిగోధక సంస్థాపనగూర్చియు కొంత చర్చించవలయునని మీ యెదుటనుండి శాస్త్రజ్ఞులనునుబట్టి బోధపడగలదు. ఇది చాల ముఖ్యమైనది. ఆరోగ్య సంబంధమైనదేయయ్య నీ సంస్థాపనను ఆకాఖలో చేర్చవూడదు. అట్టివానలను ఆరోగ్యకాభివృద్ధికి వలయునంత కరిగోధన వలపడగలదు. మనకన్నడ నెంట్లు రిగొచ్చి ఇట్టి

ట్యూటు వారున్నారు. కరిగోధక శాస్త్రాలనునును అన్న జేకీయ పాఠశాలలను ఇదివరకే యున్నవి. ఏటిసంఖ్య క్రమక్రమమున పెరుగగలదు. కాని హిందూజాతీయ కేవలము కరిగోధనకే అనుకూలమగు దానిగతరిగింపబడు చున్నప్పుడు.

కరిగోధక ఫలితములు.

ఇవట కరిగోధన నొనరించినవారు చాల యువయోగ కరములగు అంశములను గనిపెట్టి కీర్తిపత్తిలను బడసిరి. అట్టి వారు బడ న న ప లి త ము ల లో పెక్కి టి నీ జే శ ము లో ఉ ప యో గిం ప వ ల యు ను. అందువలన జేతమునకును శాస్త్రజ్ఞులకునుగూడమంచి యుల్పాహమును లభమును ఉండగలదు. ఇప్పుడు జేతమున్న ఆరోగ్య సంబంధములగు పనులవలన కరిగోధనకు చాల అవకాశములు చిక్కగలవు. మనమిప్పుడు చేయవలయుకార్య మెంత మహాత్తరమైనదియో మీకు విశేషపరిచితిని. ప్రతిసంవత్సరమును రోగములవలన హిందూజాతీయ జను లెంత బాధపడిపోవుచున్నదియు అందువలన ఎంత ఆర్థికనష్ట మొనగూడుచున్నదియు నాకు తెలిసినదానికంటె మీలో పెక్కుమందికి బాగుగ తెలియగలదు. మనవకాతి కత్యంతోపయోగకరమగు వైద్య కృత్రిలో పనిచేయుచున్న మీరు జేత్రజల నెట్లుధరించ వలయునదియు ప్రభుత్వమువారికి తగిన సలహాలను చెప్పెద రని నేను విశ్వసించుచున్నాను.

కడవటిదివరకు.

సిద్ధా, మే 24:—ప్రజారోగ్య సంరక్షణార్థ మొక ప్రతిష్ఠాపన నెలకొల్పు నిమిత్త మియ్యబడిన అయిదులక్షల యాభ్యులు నెట్లుపయోగించ వలయుననియు నాలోచించు నిమిత్తమిద్దాలో సమావేశమైన సభవారు నేక తీర్మానముల నొనరించిరి. 28వ తేదీ సాయంకాలములో సభముగ నెను. వారు చేసిననూచనలలో ముఖ్యమైనది కేంద్రప్రజారోగ్యసంఘము నొకదాని నెలకొల్పవలయుననియు, అందు అధికారులు ననధికారులనుంచుటయు, అట్టిసంఘములే రాష్ట్రములందును నిర్మించుటయు ననునది. మహాకాద్యములు వ్యాపించునపు డచటికి తగిన నివారణోపాయములను జేయునిమిత్తము కొంతమంది ని తయారుచేయవలయునను నూచన యొకటి ముఖ్యమైనది. ఈసవివారు సాధారణముగ రాష్ట్రీయోధికారుల చేతను నందురు. ఒకప్పుడు హిందూజాతీ ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపుత్రకారము వారంద అతోవోట కంపెనదుటకును అవకాశముండవలయును. ఎవరు నేకాద్య మెట్లారంభ మయ్యెనో కనుగొనుటయు, దాని నివారించుటలో సహాయ మొనరించుటయు, రోగములు రాకుండ ప్రజలు తప్పించు కొనగలగుటయు, ఆరోగ్యమార్గముల బోధించుటయు, ఇవివారు చేయవలయు పనులు. ఇట్టి యంశములు కరిగోధనమునగూర్చి వారు తీర్మానములను జేసిరి.

సత్యాగ్రహప్రతము

సత్యాగ్రహాలమీద సమ్మతులు

అధికారుల నిరంకుశత్వము

అగ్రా మనిసిఫరలనుఘోషిత్వము భావబహదరసయ్యుడు ఆలంనాది, ప్రయోగ నారాయణ, క్యాయలాలా వారంగు గార్లు అగ్రా నగరమున న్యాయవాదులు. ఏప్రిలునెల 11వ తేదీని మహాత్మాగాంధీగారి ఆరెస్టు సందర్భమున ఏ రేమియు పనులు చేయకయుండిరి. ఇందులకు గాను అగ్రా జిల్లాజడ్జి గారికి కోపము వచ్చి పీరిమీదను, మరి 18వగు న్యాయవాదుల మీద 11వ తేదీని కోర్టునందు మజిలీకానందులకుగాను లీక్షలు ప్రాక్టీషన్లకు కాననముక్రింద సమ్మతులను జారీ చేసిరి. ఈసమ్మతుల విషయమున న్యాయవాదులనుండి సంజాయిషీలను నినుటకు ఈనెల 24-వ తేదీని జడ్జిగారు విచారణ ప్రారంభించిరి. సయ్యుడు ఆలంనాది, ప్రయోగ నారాయణ క్యాయలాలా వారంగు గార్లు సంజాయిషీనిచ్చిరి. ఆసంజాయిషీలలో, ఏను న్యాయవృత్తి కేమియు వ్యతిరేకముగా రామేమియు చేసేయుండలేదనియు, గాంధీగారి ఆరెస్టువలన నగరమున తమ విచారముకు చూపుట విధ్యుక్తకర్మమైనందున ఏప్రిలు 11వ తేదీని తమ దినకృత్యముల నాపితిమని నడిచిరి.

న్యాయాధికారి న్యాయవాదుల సంజాయిషీలలో సంక్రిపింపించి రాము జారీచేసిన సమ్మతులను రద్దుచేసికొనిరి.

భారత జేతమున పశ్చిమల సభివృద్ధి చేయుటకు విధానములనయిట కోకనధ లండనునందు 19-వ తేదీని జరిగినది. నర్ సి. మాక్లాయడుగారు సభాధ్యక్షమును వహించిరి. డిక్, లాంగ్రాఫ్రు, రాబర్టు, జాన్సను, చాడ్విక్ గార్లు పశ్చిమ కాభివృద్ధిగాను విద్యార్థులకు ప్రత్యేకముగా కరిగ్రములలో కరుణ నీయవలయునని ఆభిప్రాయమిచ్చిరి.

Obtainable from all High Class Stores, Chemists, etc.
SPENCER & CO. LTD.,
Agents, MADRAS

వాతావరణస్థితి

1919 సం॥ మే నెల 26-వ తేదీ సోమవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మే 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత	మే 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	మే 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము
కోపాలపురము	93.2	84.8	...	2.58	2.47
విశాఖపట్టణము	94.7	85.4	...	0.51	2.62
కాకినాడ	* 95.7	82.6	...	0.16	1.54
లందరు	99.8	85.2	...	5.73	1.57
గుంటూరు	94.9	82.8	...	4.90	1.57
నెల్లూరు	* 105.0	88.2	...	2.45	0.88
రుద్రాచలము	98.3	81.7	0.01	0.08	1.44
మదరాసరాజధాని	104.5	84.9	0.09	1.24	1.61
అనంతపురము	108.0	78.9	...	2.65	2.09
బళ్లారి	101.1	80.6	...	2.07	2.38
కర్నూలు	103.0	84.4	...	1.02	1.87
కడప	107.7	83.8	...	0.24	1.77
రెంగుళూరు	92.0	68.0	0.74	6.60	4.55
నెల్లూరు	* 105.6	73.0	0.88	1.67	3.22
నీలము	* 97.9	71.2	2.14	7.53	6.11
కోయంబుత్తూరు	* 96.3	75.7	...	8.48	3.43

దీప్తకల్పమునకు వర్షమును వాయుభారము తగ్గినది. బంగాళా ఖాతమునకు తూర్పున వాయుభారము కొద్దిగ హెచ్చినది. బంగాళా ఖాతమునకు ఉత్తరమున సయోము వాయుభారము కొద్దిగ హెచ్చినది. ఇతరవోల్ట్లలో పాఠశాల పరిస్థితులలో నే యున్నది. బొంబాయి, దక్కను, కర్ణాటక, కేరళ, మైసూరు లందు వాయువ్య శక్తి నుండి గాలి బలముగా వీచుచున్నది. ఇతరవోల్ట్ల గాలి తిన్నగా వీచుచున్నది. నేటియుదయము బంగాళా ఖాతమున వాయుభారము తగ్గియున్నది. నర్మదానదీతీరములందు మధ్యమార్గ స్థితియు మాయము తక్కువగా నున్నది. పశ్చిమదీ తూర్పుతీరమునందు మాయము తక్కువగాను, ఇతరవోల్ట్ల హెచ్చుగా నున్నది. రాత్రి వేడి దీప్తకల్పమునకు దక్షిణమున తక్కువగాను ఇతరవోల్ట్ల హెచ్చుగానున్నది. వాయువునందు అర్ధత కర్ణాటక, కేరళ, మైసూరు లందు అమితముగా నున్నది. రాజధాని లోని తలవోల్ట్ల మెట్లు ఎక్కువగానున్నది. అన్నివోల్ట్ల వర్షముకురియుచున్నది. కొన్నివోల్ట్ల వర్ష మెక్కువగా కురియుచున్నది. నీలమునందు 2.14 అంగుళముల వర్షముకురిగినది.

రాజధానిలో చాలవోల్ట్ల వాయుస్థితి అల్లకల్లోలముగా నున్నది. ఉరుములు ఉరుముచున్నవి. పి. ఆర్. చిదంబర అయ్యరు. ఆక్టోగు వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

హిందూ దేశములో ఆధునిక ప్రకటన.

లాహోరు, మే 22:—ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్రకారము...

హిందూ దేశమున ప్రతిభా ప్రభుత్వమువారి రక్షణక్రింద...

ఇట్టి ఆంధ్రీయ వాదనలకు ప్రతిబింబి హిందూ దేశములోని...

అమీరుగారి ఫర్మానా.

సిల్వా, మే 23:—ప్రభుత్వ ప్రకటనము ఇట్లు వెలుపుచున్నది...

యొక వాడు తెలియజేయుచున్నది, కలహములను జరుపుటకు...

(సంత) అమీరు అమన్సుల్లా.

అవధుల రహితముగాను వెడలవరకు ఈ ఫర్మానాను...

భోలిషిలికు ప్రచలనము

సిల్వా, మే 21:—ప్రభుత్వ ప్రకటనము ఇట్లు వెలుపుచున్నది...

దేశాధిపతి పరిశీలనలు

సిల్వా, మే 22:—దేశాధిపతి పరిశీలనలలో మార్పులకు...

జూలై లోయలో నిర్వహించబడిన ఆర్. ఏ. ఎఫ్. యంత్రాంగ...

అగ్రేషన్, జలాలాబాదునందు లూటీలు చేయుచు నైని...

ధీరవనాయుగాలిక యంత్రధీరు, స్వామివిభాగము వరగజాల...

అచట కాలివారిలో ప్రమాదములందు ఆప్గనుయంత్రమున...

వంజాబు పరిశీలనలు.

వ్యాధిధారి రద్దీయలు

లాహోరు, మే 24:—లాహా వారికి వన గారిమీదను...

యూరూపా వా కేసు విచారణ ముగిసినది. ఆరుగురికి...

గుజరాతు విచారణలు

వంజాబునందలి గుజరాతు కేసులలో పరారయైన ఇద్దరు...

వంజాబు క్రొత్త తెల్లనెలులు గలర్నరు సర్ ఎడ్వర్డు మాన్...

సమకాలికాభిప్రాయములు

మనభృత్యుల ధర్మ మేమి?

[ప్రజ్ఞాని సూర్యనారాయణరావుగారు బి.ఎ. బి.ఎల్. ఎల్.టి.

జిన్నా, మాలవీయ, హక్కుగార్లవలె మన యిండియా దేశపు...

పారిసు విశ్వవిద్యాలయము వారు దాక్షర్య నీలరత్న భార్యగారికి...

హిందూవత్రికా ధరావతు.

సంబంధముల అయ్యయగారి సంకేతము.

హిందూవత్రికా ముద్రణాలయ నిర్వాహకుని వద్దకుండి 2000 రూపాయల...

5-వ గంజాము మండల సంఘసంస్కరణ సభ.

బాధకల సమావేశములు.

(మాత్రత్యేక విశేషావధి నుండి)

5-వ గంజాము మండల సంఘసంస్కరణసభ బాధక గ్రామములో ఈ నెల 19 కు లేదని సమావేశమయిన ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు డి.వి. శారాయణ తంతులుగారు తమ ఉపన్యాసమున జాతీయభివృద్ధికి సంఘసంస్కరణ మొకవరకు తోడ్పడునో అనువదయముగూర్చి చర్చించి, రాజకీయ విషయములందువలెగాక సంఘసంస్కరణ విషయములో భుజులము మీదనే భర్త మధారపడియున్నదని చెప్పవచ్చుననియు సంఘసంస్కరణోద్యమ విజయమునకై ఎల్లరును కత్తిరించునట్లే కృషి సల్పుటలసినదనియు వీరు సభ్యులకు హెచ్చరించిరి.

వి. వి. జోగయ్యకుంటులుగారి ఉపసాదముపై వి. వి. శుబ్బారావుకుంటులుగారు అభ్యుత్తరీ వహించి, వారి ఉపన్యాసము యదివరకే మిత్రతయందు ప్రచురింపబడినది.

ప్రథమమున తరతులముగూర్చి చర్చచరిగినది. వి.వి. జోగయ్య జి. యెస్. రామశాస్త్రి, కె. వి. రంగశాస్త్రిగారు ఉపన్యసించిరి. సాంఘిక పరిశుద్ధ్యముగూర్చి పి. కెంకటేశ్వర్లుగారు ఉపన్యసించిరి. జేజేయ్యయ్యకై వర్త విభేదములను యాత్రమాపరణిని బాధ్యులు గిగారు ఉపన్యసించిరి. డి. వి. జగన్నాథరావుగారు శ్రీస్వాతంత్ర్యమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. పి. యెస్. రామమూర్తిగారు అంకశ్యాఖా విభేదమును తొలగిపోవలెనని వాదించిరి. గౌరవనీయులగు వజ్రేలుగారి కర్ణాంతరవివాహ కాసనమున గూర్చి ఆమోదించుచు శ్వాసపతి శారాయణ మూర్తిగారు గంభీరోపన్యాసమును గావించిరి.

రజస్వలసంతక వివాహములను గూర్చి డి. వి. శారాయణగారు ఉపన్యాసము నొసంగిరి. ఈ సంఘసంస్కరణ సభలో ప్రధానాంశమే మనవ్రాత్యవార వరాయణులగు జి. జగన్నాథ శాస్త్రిగారు సంస్కరణ ఉద్యమమున ఆమోదించిరి. 30 సంవత్సరములకు తక్కువ వయస్సుగలవారు ఈ ఉద్యమమున మిగుల జాగ్రత్తతో వర్తించవలెనని తెలిపి యుండిరి.

అభ్యుత్థాని అంత్యోపన్యాసము అయిన రేయవారి తిత్తి బలరావుయ్యగారు అభ్యుత్థులకు కందము లభించిరి.

ఈ సభలో పూర్వార్థ వరాయణులగు బ్రాహ్మణులను బ్రహ్మసమాజములనుగూడ పాల్గొనియుండుట యొక విశేషము.

ప్రథమ గంజాము మండల ఆస్తిక మహాసభ.

బరంపురం.

(మాత్రత్యేక విశేషావధి నుండి)

మదరాసు రాజధానిలో ప్రథమసభ్యము మండల ఆస్తికసభ ప్రథమమున గంజాములో జరిగినది. 50 మంది శ్రీ పురుషులు ప్రతినిధులుగా విచ్చేసియుండిరి. ఆస్కాలో జిల్లా మునిసిపలుగానున్న కే. కల్యాణస్వామిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగా నిండిరి.

మదరాసునుండి వచ్చిన ఇ. ముట్టుకృష్ణయ్యగారును గుంటూరునుండి వచ్చిన పి. నరసింహముగారును ఉపన్యాసముల నొసంగిరి. పికాపురమునుండి ఎ. సోమశాథరావుగారును, కటకమునుండి బాలు విశ్వశాథకారు గారును, కలకత్తా నుండి మహేంద్ర పట్నాయక్ గారును వచ్చియుండిరి. మండలములోనుండి డి. వి. శారాయణగారును, ఇర్రూరి ఉపన్యాసకాశాగారును న్యాయశాస్త్రము మూర్తిగారును, వి. శాగేశ్వరరావుగారును, కే. రామమూర్తిగారును, యు. వేంకటాచలంగారును, యెస్. పి. స్వామియన్నగువారు సభ నలుంకరించిరి. శ్రీ ఉపన్యాసకులలో శ్రీమతి. జేజేబాయి, ఆర్. శుందరమ్మగార్లు కలరు.

ఆర్. బాలకృష్ణరావుగారు ప్రార్థనగావించిరి. సంఘ సమర్థమునుగూర్చియు సంఘసేవను గూర్చియు ఉపన్యాసములు జరిగినవి. ఉపన్యాసములు ఆంధ్ర ఆంగ్ల, ఉత్కల భాషలలో నొసంగబడినవి. సంవత్సర ప్రారంభము నుండి అంతము వరకును కార్యనిర్వహణమును గావించునట్లె నని శ్రీర్యానింపబడి, తదను గుణముగా ఒక ధ్యాయసంఘము ఏర్పరుపబడినది. వి. సన్యాసిరాజు, డి. వి. శారాయణగార్లు కార్యదర్శులుగా నియమితులైరి.

రాజోపు సంవత్సరమునకు ఈ సభ బరంపురమునకు ఆహ్వానింపబడినది.

రెండు సంవత్సరములకు జరిగినవి. ఆదిత్యాది సోమ శాథరావుగారు రామమోహనరావులను గూర్చియు, దయా కరునిగూర్చియు సారికథాకాలక్షేపము గావించిరి. 200 మంది కంటే ఎక్కువ సంఖ్యగల వీధులకు అన్నదానము చేయబడినది. ఈ సభయందు ప్రధానవిషయ మేమన ఆంధ్రులను ఉత్కలీయులను తమ జాతివిశేషములను మరచి మానవసేవ గావించు దొడగిరి.

ఎన్నికలు-బ్రాహ్మణేతరోద్యమము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యు కృష్ణ గోవావరీ గుంటూరు మండలముల స్థానిక సంస్థల పక్షమున మనచట్టర్యాసభ నలుంకరింపఁ బ్రయత్నించుచున్న కొందఁ వేంకటప్పయ్య పంతులు 2 రా. బి. మ. శా. వేంకట రెడ్డి శాయణుగారు యోగ్యతా యోగ్యతలనుగూర్చి యీ ప్రతికాయు చాలమంది దిగిరతు చర్చించియున్నారు. మూడవవారగు రా. పా. మాదిగెడ్డి వేంకటరత్నము శాయణుగారిని గూర్చి ప్రతివాదులు మాకు తెలియదని విదరుచున్నారు.

2 రా. బి. మ. రామచ. ద్రావు పంతులుగారు తిరిగి తమ స్థానముక్రమించుకొనఁ బ్రయత్నించుచున్నందున మరొక వారికిని బదులుగవలెను స్పష్టము. వారి వారి పాత్ర ప్రయత్నించుటలేదు. ఈ ప్రయత్నించు చున్నవారిలో రామచంద్రరావు గారిని మరవంపగల వారొక్కరును యున్నట్లుతోచదు. అయినను యెరిగినవారొకరి నెన్నుకొనక తప్పదుగదా!

వేంకటప్పయ్యగారిని గూర్చి యీ కేసుంది యిదివరకు ప్రాసించునాదు. చర్చివర్తనముగ వాని నిట నున్నట్లందుట అంతయువరము గాదని తెలుపెను.

8-వ తేదీ వర్తించుచు కానూ వేంకటాచలపతి చౌదరీగారు ప్రాసించి శేఖరుండు వేంకటరెడ్డి శాయణుగారి యభిప్రాయములు ప్రకటింపబడినవి. ఈజ్యుక్తులు గ్రామమున శాయణుగారిలో జరిగిన సంభాషణమున పాల్గొనినవారలలో నేరొకడను.

కాళా ప్రాచీనధర్మరహితులగు రాజకీయ సంస్కరణములను వారొల్లరు. రౌటు కాసనములందు భయపడకునని విషయమెద్దియు గన్పట్టదట. పాలుగారు నరహితులగునని విషయమోద్యమము ముట్టుటల యొప్పివలెను. కాతన దొరతన మిట్టిచట్టముల నిర్మించుకొనవలసి వచ్చినదట. అందు అట్టియొక కళాకామలెందుట మూత్రము తమకన్నములేదట. మన రాజధాని కిరూమెన్నడైన కర్తవ్యమునో నత్రుదా డేపింపరమ్యునట అప్పుడైన కాసనముల జాతీయిచెదరా? లేక మన రాజధాని కర్తవ్య కేయమాడకనెదరా? అని నేనడుగ ఇల్లుకు చెప్పకాలమనిరి. అనంతరము శాయణుగారి నిట్టిదిగిరిమి. "మీరు జేయుచున్నసభకనయాయులై రౌటు కాసనములనుగూర్చి పూర్వముగ మీరనవచ్చునని తెలియిచ్చిలేదని వేంకటప్పయ్యగారిని తమ ప్రయత్నములందు విరమించ జేసెదము" ఇందులకు శాయణుగారు సభ్యత్వమున కాకించెడు గడువు గడతన వెనుక నిలిచయమును గూర్చి యాదించవచ్చుననిరి.

ఇకమూడవవారగు వేంకటరత్నము శాయణుగారు. వీరినిగూర్చి ఇంతకంట వాగిన వారి కంటతెలిసి యున్నదో శాకున అంతయ; కాని, వై వాయు వీరును బ్రాహ్మణేతరోద్యమము నూకొట్టకై గోవి ప్రయత్నించు చున్నారనుట తెల్లము. పాదము బ్రాహ్మణేతరోద్యమము వీరి మూలమున రెండుపక్షములగుట కరుండు విచారకరము.

వరసూర విశ్వేషముల కాకరమైయున్న శాకులవచ్చిటికే దేర్చి బ్రాహ్మణేతరోద్యమ మన నకుంతునముచే శాహ్వానిక మొదలైనను క్రియ క్రియముగ నందుండి కమ్మవారు భేదింతుకొని బయల్పడుచుండుట కారము సంకసము. వేంకటరెడ్డి శాయణుగారు బ్రాహ్మణేతరోద్యమ స్థాపకులలో శొక్కరని భిత్తిరి. ఇంతకు పూర్వము వీరివాదము స్వరాజ్యవాదము. భావము లతి నిశితములు. క్రియము లాచేజనకములు. మతీయు భయరహితులు. క్రియకులిట్లున్నది. ఇదమిథ మని భవిష్యమును నిర్ధారణముచేయు భారము శాపై జేసి కొనను. ఏలననగా బ్రాహ్మణేతరోద్యమమువారు వారిలో మిమ్ములక గలిపికొని యున్న యోగ్యతావ త్రియను మీకు కలదని తెలుపింపఁ ముగ్ధత మీకడలేను. జేజేయ్యయ్య గారి ఉపకారు లెవరో అపకారులెవరో విమర్శించుకొనక బాలనంటి ఆజ్ఞానము మీయందు గన్పట్టకు గావుననే.

గారపాటి అంజనేయ చౌదరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకర్కాలయమున వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంవత్సరాది సంచికలు.

Table with 3 columns: Book Title, Author, Price. Includes titles like 'ఆంధ్ర చరిత్ర', 'మొదటి సంచిక', 'రెండవ సంచిక', etc.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇది ఆంధ్రమున సభాధ్యక్షుల యొక శ్యాసములు, ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుల యొకశ్యాసములు వీర్రు చిత్రికటములు, చిత్తు శిర్యాసములు నలుకలముగా వక్కని శైలిలో చెద్దఅక్షరములతో ముద్రింపబడి యున్నది. మొ. ప్రతి 1-4 1-8-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యార్థవృత్తి.

ఇది శ్రీ యొక కట్టనంది రామలింగా రెడ్డి గారి విరచితము మొ. ప్రతి 1-4 0-4-0

4. ఆత్మజ్ఞాన.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రి యచర్చ, పా. జగన్నాథస్వామి వి. ఎ. గారి విరచితము మొ. ప్రతి 0-8-0

5. శారదాంబ.

సంఘముకానా సంస్కరణమునకు మార్గమును చూపబడినది. ఇది శ్రీ భగ్యవోధిని యను శాటకము మొ. ప్రతి 0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏకంకము. చక్కనిశాటకము. శోక లై వేంకటరమణ గార్లు పి. పి. గారిచే వ్రాయబడినది మొ. ప్రతి 0-8-0

7. అమృతవల్లి.

మొ. ప్రతి 1-4-0

8. బుద్ధచరిత్రము.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తు పరిశీలలో బహుమతులను బడసిన కందవట్టి కనకమ్మగారిచే అనువాదించ బడినది. మొ. ప్రతి 0-8-0

9. కవిత్వతత్త్వ విచారము.

శ్రీయత కట్టనంది రామలింగా రెడ్డి ఎం. పి. గారి కృతము మొ. ప్రతి 1-8-0

10. తృణాంకరము.

మొ. ప్రతి 0-4-0

11. స్నేహాలత.

రాయప్రోలు నువ్వా రావుగారిచే విరచితము. మొ. ప్రతి 0-4-0

12. ఏక బామా లిప్తి కరంప.

మొ. ప్రతి 0-4-0

13. ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వమును తెలుపు చిన్ని పుస్తకము మొ. ప్రతి 0-2-0

14. ఘోక లే చిత్రపటము.

మొ. ప్రతి 0-1-0

(సోమేశ్వరము వేలు.)
చిరునామ:—
ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకర్కాలయము
సోమేశ్వరము 212 మద్రాసు

ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము.

(అయ్యచేపర కాశ్యప రావుగారు)

మన జాతిలోని మహమ్మదీయులకు 'ప్రత్యేక సంఘ' పై యోగ్యము. వారిలో వారికి సంబంధ భాంధ్యములు గలవు. వారిమధ్య భావ అచార్యకరమైనములు సాంప్రదాయములు మొదలగునవి యొక ప్రయోగము. అటులే క్రైస్తవులు సీక్కులు ప్రత్యేక సంఘములై యున్నారు. కాని బ్రాహ్మణేతర సంఘ మనది యొకటి లేనేలేదు. హిందూసంఘమున్నది. హిందూసంఘములో సంతర్భాగములుగ బ్రాహ్మణులు త్రివియులు వైశ్యులు కమ్యవారు రెడ్డు కాపులు తెలంగాలు, కలమవారు, చాకర్లు, కుంకర్లు, సాలానులు, తుడిగలు, తేనాంగులు, ఎరుకలు, ఏనాదులు, మాలలు, మూడిగలు మొదలగు కులములు గలవు. (వాక్ బ్రాహ్మిక) బ్రాహ్మణేతరమున నదము మన దొకతమువారి దోష్టానుల కొరకు కల్పించింది. ఈపదమును నాయకు వర్తమానా రాధారాజుగ నీసికొనిరి. కమ్యవారు బ్రాహ్మణేతరమై యున్నారు. ఇట్టికడములనే వాడియెడల కమ్యవారు త్రివియేతరులు వైశ్యేతరులు కావేతరులు చాకలేతరులు ముంకలేతరులు మూడిలేతరులు నది చెప్పవచ్చును. ఇటులనే బ్రాహ్మణులు త్రివియేతరులు కమ్యేతరులు మూడిలేతరులు నది చెప్పవచ్చును. ఇట్లు ప్రత్యేకము వారికిని చెప్పవచ్చును. హిందువులందరూ ఒకే జాతివై ఒకేభూమిపై సంతరితవై ఒకే భూమిపై నాగరికతను గలిగి ఒకే మతసిద్ధాంతములను ఒకే భర్తాశ్రమములను ఒకే భక్తిభక్తిశ్రమలను శ్రీధియోత్రలను ఒకే జాతులను నేవాయములను మహమ్మదులు బుషులు అవతారములను భక్తులను జ్ఞానలను ఆచారములను సాంప్రదాయములను సమ్మికలను జాతిభేదములను విగ్రహారాధనను గల్గిన వారగుటకును ఒకేసంఘమువారిని చెప్పవచ్చును. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, సీక్కులు, మన జాతిలోని ప్రత్యేక సంఘములై యున్నవి. ప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమునది సాధారణముగా కొద్దిసంఖ్య గలిగినట్టియు ప్రత్యేకస్వత్విని ప్రాతినిధ్యమును గలిగినట్టియు సంఘములకే ఇచ్చుట అన్నిజాతులలోను ఆచారమై యున్నది. గాని జనులసంఖ్యలుగనున్న సంఘములకు వత్తివచ్చును. కనుక క్రొత్తయొక కద్దరియందు హిందువులకును మిక్కిలి తక్కువ సంఖ్యగల మహమ్మదీయులకును క్రైస్తవులకును సీక్కులకును ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్య మిచ్చుట న్యాయముగ నున్నది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును పొందినవారు తిరిగి తక్కిన అందరితో కలిసి వాడుచుంటున్నగాని తక్కిన స్థానములపై పోటీకి నిలుచుటకుగాని వీలుండదు.

కృత్రిమ ప్రాతినిధ్యము కొంతకడకు తప్పును. కనుక జమిందారులకును, వెయ్యరూపులకు ఆదారము భూస్వాములకును, హైదరాబాద్ కడకులకును, యూరొనియన్ కడకులకును, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగుబడుచున్నది. జమిందారులకు ప్రాతినిధ్య మొసగుబడనపుడు జమిందారేయకులకు. కూడ ప్రత్యేక స్థాన మొసగుబడనపుడు కొరకు సుబజను. ఇందువిషయమై జమిందారేయకులు ఇదివరకు తినియోందోలేనము చేయకుండుటకే వారికి ప్రాతినిధ్య మొసగుబడలేదు. ఇప్పుడైనను మేల్కొని జమిందారేయకులు తమమార్గమును కాపాడుకొనకపోయి యున్నది. ఒక స్థానము మద్రాసు సర్వకళాశాల కొనగబడుచున్నది. క్రొత్తజాతిలోను కర్మకళాశాలకు ప్రాతినిధ్యముగలదు. దేశములోని కాశ్రుజ్ఞానమున కంతకును సర్వకళాశాలలే స్థానములు గనుక వాటిని గౌరవించుట స్వాభావికమై యున్నది. తక్కిన 61 స్థానములలోను 9 స్థానములు ప్రత్యేకముగ కొన్ని గొప్పయ్యునిసిపాటిల కియ్యబడినవి. ఇందులో మద్రాసు కట్టణమునకు 5 స్థానము లియ్యబడుచున్నవి. మద్రాసు కట్టణ మొక ప్రత్యేక జిల్లా గనుక కొన్ని స్థానములు పొందదగియున్నది. తక్కిన మునిసిపాలిటీల కిచ్చుట మాత్రము న్యాయముగా కనపించుటలేదు. తక్కిన 52 స్థానములను రెయితుల స్థానములయే చెప్పవచ్చును. వీటిని జిల్లాలమీద పంపించేయగ మనకృష్ణజిల్లాకు నాలుగు స్థానములు వచ్చినవి. ఈజిల్లాలో 55 వేల వోటర్లు గలరు. బందరు బెజవాడ ఏలూరు మ్యానిసిపాలిటీలలోను ఇతరవోటర్లను ఇంటికన్న వృత్తిసన్న ఆదాయపువన్న ఇచ్చువారు 15 వేల వరకుండవచ్చును. తక్కిన 40 వేల వోటర్లును 20 రూపాయిలకు తక్కువగాని కన్న నిచ్చు రెయితులై యున్నారు. ఆంధ్ర కాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారి కొరక 10 రూపాయిలకన్న నిచ్చు రెయితులందరూ వోటర్లుగ నుండవలెనని, ఈరెయితుల

లో బ్రాహ్మణులు మొదలు పంచములవరకు కులవివక్షణలేక కన్న చెల్లించి పొందువు లందరూ కలిసికట్టికొని కమ్యవారులకు కమ్యవారు కాపులు రెడ్డు వోటర్లలో నధిక సంఖ్యాకులుగానుండును. మనజిల్లాలో కమ్యవారే ఎక్కువమంది వోటర్లుగా నుండును.

ఈ పద్ధతిగాక హిందువులలో ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్య మరకరమా అను విషయమును యోచించును. త్రివియులు మొదలగు హిందువులలోని అన్నికులములవారినికలిపి బ్రాహ్మణేతరములని ఒక సంఘముగా నెంచి వారికి కొన్ని స్థానములను బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేకముగాకల్గిన స్థానములను ఇయ్యవలసినదని యొక పద్ధతి. ఈ పద్ధతినే తాము ప్రస్తుతము కొరచున్నామని శ్రీ రాయలహద్దుల మార్కా వెంటురెడ్డి నాయకుగారు వెలవిచ్చిరి. త్రివియుల యొక్కయు వైశ్యుల యొక్కయు కమ్యవారియొక్కయు చాకర్లు మంగర్లు ఎరకలు, ఏనాదులు, సాలానులు, గొండ్ల, తుడిగ మొదలగు జనాభా రిపోర్టు ప్రకారం గల నూట యిరువది పెద్దకులములయొక్కయు మార్గములను కాపాడుటకు కాపులలోద్భవుడగు ఒక నాయకుగారుగాని ఒక నాయకుగారుగాని అన్న తిక్కలియున్నపుడు ఈజిల్లా కులములను బ్రాహ్మణులు కలిసిహిందువులందరియొక్క నాట్యములను కాపాడుటకు ఒక బ్రాహ్మణవంతులుగాలే అప్పుడుకాక యూహింపకల్యముగానున్నది. చట్ట నిర్మాణ సభలో మనకులముల విషయములపై మిమమురావు దివ్యకన్దుకర్తసాయము అటు కారి చేపడనము మొదలు అందరి కమ్యకులములకు సంబంధించిన విషయములే చర్చి కలుగును. ఏ కులస్థులైనను ఒకటే. సమర్థతతోను ప్రజలతెచ్చిన నిర్ణయముగాను అధికారకర్మమువారి మోమాటము లేకను పనిచేసెడి వారు మాత్రమే ఎన్నికైన సర్దులు. బ్రాహ్మణులకును త్రివియులకును చాకర్లకును ఎరుకలకును ఇతర కులములకును ఎట్టి సంబంధమున్నదో తక్కినకులములలో ఒకరికొకరికి అట్టి సంబంధమే గలదు. బ్రాహ్మణులను విడిచి తక్కిన అన్ని కర్మములవారినిఒకటిగా చేయ సాధ్యమయినపుడు బ్రాహ్మణులు సహా హిందువులందరూ వికమత్యము గలిగి ఒకసంఘమువారి మన నుద్దేశముతో కలిసిపనిచేయుట యసాధ్యమే గనుక ఈపద్ధతిలో ఎట్టిన్యాయమునుగానరాదు. ఇంకొక త్రివియులను వైశ్యులను అగ్నికుల త్రివియులను పంచములను ఇంకొకరిందర కులస్థులను తమకమకులములకు ప్రత్యేకముగా ప్రాతినిధ్యమును గావలయునని పథలోకొనియెందిరి కనుక ఈపద్ధతిలను అంతఃకలమములు వెంటనే కలుగును.

మరియుక కద్దరి ఇంతకన్న మంది. రాజధానిలోని పెద్దకులముల వారందరికిని ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట మహారు రి లక్షల జనసంఖ్య గల ప్రతికులము వారికిని ఒక్కొక్క స్థానము లభించును. బ్రాహ్మణులు 12 లక్షల మందిగలరు. రెండుస్థానములు వచ్చును. ఇటులనే త్రివియులకు ఒక స్థానమువచ్చును. వైశ్యులకొకటి వచ్చును. కమ్యవారు 12 లక్షలమంది గలరు. రెండుస్థానములు వచ్చును. రెడ్డికొకటి కలమవారికొకటి చాకర్లకొకటి వైశ్యులకు రెండుస్థానములు పంచములకు 64 లక్షల మంది అయినందున వదిస్థానములు ఈ విధముగా 52 స్థానములను హిందువులందరిలో పంచివెట్టలేదు. అప్పుడు కృష్ణజిల్లాలోనున్నట్టియు ప్రకృతిజిల్లాలోనున్నట్టియు లెయిన్వేలి సేలముజిల్లాలోనున్నట్టియు కమ్య

వాకులకి ఇద్దరు కమ్యవారి నెన్నుకొనవలయుండును. ఇట్లునే అన్నిజిల్లాలలోని బ్రాహ్మణులందరూ కలిసి ఇద్దరు బ్రాహ్మణులను ఎన్నుకొనవలసియుండును. చట్టనిర్మాణసభలో వదిమంది పంచములకు ఇద్దరు బ్రాహ్మణులను ఇద్దరు కమ్యవారును ఒకవైశ్యుడు ఒకత్రివియుడు ఒక చాకలి ఒకమంగలి ఒక సాలాని ఇద్దరు నాయర్లు ఇద్దరు వైశ్యులూ మొదలగు విధముగా సభ్యులందురు. ఇందులకు సమర్థతను ముఖ్యముగా ఆలోచించక కులములనే ముఖ్యముగా గమనించి ఎన్నికలు జరిగి కట్టగునే గాని ఇందులో ఆక్రమముగాని ఆస్వాదముగాని ఏమియు లేదు. ఎన్నికలు జరుపుటకూడ కష్టమనుట నిస్సంశయము. కులాభిమానమునే ఈ పద్ధతి బలపరుస్తు. అంతేగాని కులాభిమానమును జయించి జేకాభిమానము హిందుకు సహకారి గాదు.

కాబట్టి ప్రస్తుతము దొరకనమువారి రకలందింప దలచిన జిల్లాకు కొంతమంది సభ్యులు రయితులనే నెన్నుకొనబడు పద్ధతి నుంచిదా లేక కులములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య పద్ధతి మంచిదా బుద్ధిమంతులు యోచించి నిర్ణయింతురు గాక! భరత కర్మము సమస్తసంపదలను బొంది స్వార్థక్రమము ననుభవించుచు తిరిగి మానవకోటిలో నుత్కృష్టస్థానముల పొందుటయే మన ఆశయమై ఏపద్ధతిలకును మన జోషున కక్కర మేలు గలగనని యోచింపవలసినదేగాని మనముట నిలకలకైన దని మూతమే పట్టుదల గూడదు.

భావట్ల అ॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో
 స్వా॥ 171/19 (1628)
 వాది—గంధి పున్నయ్యకుమారుడు నుబ్రహ్మణ్యు
 ఎదిరి
 ప్రతివాదులు—1 గంజి వెంకటరెడ్డి, గంజి చనకొబయ్య.
 యీనంబరన వాది ప్రతివాదులమీద చేసిన దావాలో ప్రతివాదుల ఆక్షేపణనిమిత్తం ది 18-6-1919 తేదిన కోర్టువారివలన నాయి దా చేయబడి యున్నది. గనుక ఆరోజుకు ప్రతివాదులు స్వయముగాగాని క్రమమయిన అధికారము పొందిన ప్రిడరుగారి ద్వారాగాని హాజరై సదరు ఈ కోర్టువారిలో మనవి చేసికొనుటకు యిందు మూలముగా తెలియవరచడ మైనది.
 నోరీ వెంకటేశ్వర్లు
 2-5-19 వాది ప్రిడరు.

అమృతం జనము
 అన్నికొల్పలకు సిద్ధపథము.
 చక్కిని డబ్బిలోనహా సీనా 1-కి 0—8—0
 తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల భారదోలును. నాయుపుబొట్ట పోగొట్టును. నువాసనగలిగి యుండును. వ్రతయింటనుండదగినది. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
 *మృతాంజనం డిసో, రి, తంబుకెట్టిసిద్ధి, మద్రాసు.

సోలయేబంట్లు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రెస్ అందు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బాహ్యుపసీద్ పిత్తి, బొంబాయి.
 మదరాసు యేబంట్లు:— మెనాతాపురం త్రంమూర్తి, చై కాబల్ రోడ్, మదరాసు.

(రిజిస్టరు) కాబడినది	ఆటో డిల్ బహార్	(రిజిస్టరు) కాబడినది
ఇట్టికాలపురుషి కనపడునది. సాటిలేని మనోజ్ఞమగు నువాసనగలిగి. ఆల్కాహాగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసాంఘము.		
నీ కుచాలపై కొన్ని లిండువులు చిలుకరించినవో, మనోగ్యమగు నువాసన నిష్ఫలమయిండును.		
ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.		
(ఇన్ను నెజు అర (దాం)	సీసా 1-కి రు 0.8-0	
మధ్యకం నెజు 1 (దాం	" " 0.12-0	
చేరొక నెజు 2 " "	" " 1.4-0	
నెజునెజు 4 " " లేక 1/2 బొమ్మ " "	" " 2.0-0	
వి. పి. ఖర్చుల బుడ్డి 1-కి 0.6-0, 3 బుడ్డు 0.14-0 ప్రత్యేకము పట్టెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులలోను దొరకును. దీనికి ఆశీకమగు నుజు సెంటు కలవు. కాపున తాము కొనుసపుడు సీసాపై నను, కాపునెన అటోదిల్ బహార్ రను చేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటోదిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయగోరువారి దిగువవారికి (వాసినవో) అదాకిమత్తు గల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.		

India and the War.

Statement in Parliament.

LONDON, May 19.

In the House of Commons, replying to Sir John Norton Griffiths, Mr. Fisher stated that including the hundred million war contribution, the war expenditure of the Government of India to the 31st March was about £127,800,000. A further contribution was proposed by the Government of India and was at present under consideration. The Indian Princes and others had contributed £2,100,000 in cash, besides placing at the disposal of the Government of India, considerable further sums for the purchase of horses, motors, comforts for troops, etc.

The Publicity Board.

Colonel Yate suggested that in view of its good work in war time the Central Publicity Board should be continued.

Mr. Fisher replied that the Board was formed to give the people of India correct information in regard to the war, and now that peace was in sight its functions were ended.

Persian Claims.

Question in British Parliament.

LONDON, May 19.

In the House of Commons, replying to Colonel Wedgwood, Mr. Cecil Harmsworth stated that Government had not received a request from the Persian Government to lay its claims before the Peace Conference. The Persian Government sent an Envoy to Paris, who had sought admission to the Conference. The acceptance or refusal of his application was a matter for the Conference itself, and hitherto the Envoy had not been admitted, although Persia was invited to accede to the League of Nations Covenant.

Belgo-Dutch Treaty.

LONDON, May 21.

PARIS.—The Council of Foreign Ministers to-day resumed the consideration of the question of the Belgo-Dutch Treaty in 1839. The Dutch representatives admit the right to discuss the treaty only as regards the economic provisions, and not as regards territorial provisions.

India in Parliament.

The Educational Service.

LONDON, May 19.

In the House of Commons, replying to Mr. Rawlinson, Mr. Fisher stated that no definite promise regarding revision of pay and terms of service of the Indian Educational Service had been made, though the need for improvement was recognized. An inquiry in this connection had just been completed and the Government of India was still considering the results. Meanwhile the Government of India proposed certain provisional relief measures which had been sanctioned and which would shortly be announced in India.

Peace Celebrations and Indian Troops.

Replying to Colonel Wedgwood Mr. Fisher stated that Mr. Montagu had already taken steps to ensure that the Indian Army would be represented as adequately as possible in the peace celebrations. The Indian troops in France were insufficient to enable a procession to be formed in London, similar to the Dominion processions.

General Townshend.

To Receive an Indian Command.

LONDON, May 19.

The "Sunday Times" states that General Townshend will shortly receive an Indian Command. The publication of the story of Kur, on which he is engaged, has been indefinitely postponed.

Missing British Airman.

LONDON, May 20.

Up to 11.30 this morning neither the Air Ministry nor the Admiralty had received any further news regarding Mr. Hawker.

Cricket in England.

LONDON, May 20.

The Australian Imperial Forces team which is touring England, beat Essex by an innings and 114 runs.

British Aviation.

Competition Flight to Australia.

LONDON, May 20.

MELBOURNE.—It is officially announced that the conditions governing the competition flight from Great Britain to Australia provide a prize of £10,000 by the Federal Government to the first pilot of Australian nationality arriving from Great Britain by 31st December, 1920, within 720 hours on an all British machine.

Controlled Shipping.

Statement of Policy.

LONDON, May 19.

In the House of Commons in the course of a statement on the Ministry of Shipping's estimates, Mr. Leslie Wilson said that the policy was to release shipping from control as early as possible, after attention had been given to demobilization and repatriation. At the end of July all the Australians, Canadians and New Zealanders available for repatriation would have left Great Britain. The policy in releasing ships was to return tonnage as soon as possible to routes from which it was withdrawn. By the 6th instant 240 standard ships amounting to a million tons have been completed. In August, 1914, the total of the world's ocean-going steamers was a tonnage of forty millions, and at the beginning of 1919 the figure was 36½ millions.

Trouble in Egypt.

Maltreatment of Egyptians.

LONDON, May 19.

In the House of Commons, replying to Sir John Rees, Major Guest stated that no information whatsoever had been received that British or Colonial or Indian troops had been guilty of maltreatment of Egyptians. General Allenby reported that the Press campaign there against was evidently worked up by agitators, probably with the object of animating the Egyptian Nationalist campaign in Paris. It was also reported that the troops showed most praiseworthy restraint often under the greatest provocation and this was confirmed by Foreign and Native witnesses. To anyone knowing British and Colonial troops and the standards of discipline of the Indian units the suggestion that they would maltreat women was manifestly absurd. (Cheers)

Replying to the Hon'ble W. Ormsby Gore, Major Guest stated that the Home Secretary had given attention to a circular sent to members of Parliament alleging maltreatment of Egyptian women.

Suez Canal Strike.

Demand for More Pay.

LONDON, May 15.

PORT SAID.—The employees of the Canal Company struck on the 13th May for an increase of pay and reduction of hours. A sympathetic general strike was declared yesterday by all trades, directly and indirectly concerned in the Canal traffic.

A Lloyd's telegram from Port Said, dated the 15th May, states that the coal-heavers and engineers, including the Canal Company's men, have struck, causing the detention of steamers.

Indian Industrial Problem.

Training of Students.

LONDON, May 19.

At a meeting of the East India section of the London Chamber of Commerce, Mr. Chadwick outlined the Industrial Report and invited criticism and suggestions.

Sir C. McLeod, presiding, deplored the discrimination of some great firms in Great Britain to receive Indian students. He declared that the notion that the technical knowledge gained might be detrimental to British exports was mistaken. On the contrary, students confronted with difficulties here would go to America, Japan and elsewhere, and ultimately open connections there detrimental to the interests of the Empire.

Mr. Diol, Deputy Chairman, thought that the report tended to hasten development beyond the natural rate. The report said that the strong need was the increase of employment and yet many industries were complaining of lack of labour. They wanted Government assistance, but unfortunately Government was unable to distinguish between assistance and interference.

Mr. Longcroft, of Messrs. David Sassoon, of Bombay, regretted that the British capitalist had not shown a greater interest in India and he urged the Chamber to take steps to make India a popular field for investment.

Sir A. McRobert asked:—How could capital be drawn into industries likely to be exposed to injury and destruction by riots. He doubted whether the Government of India had given sufficient protection to industries.

Mr. Jackson of Binny and Company, of Madras, urged that making the best of existing industries should precede the starting of new ones.

Mr. Chadwick pointed out that new and existing industries were interdependent.

Indian Cotton

Suggested Improvement.

LONDON, May 20.

The "Times" Manchester correspondent, dealing with the Report of the Indian Cotton Committee, says that Lancashire spinners point out that staple will not improve unless the seed improves, and the summarized Report does not indicate the means by which seed can be kept pure.

Exception is taken to the statement in the Report that the cotton of 11-16 inch staple will spin 34's twist and 44's twist in Lancashire Mills.

It is asserted that the staple for these yarns must be 11.8 inch.

Empire Day.

Celebration in Bombay.

BOMBAY, May 24.

There was a gathering of the Hindu community at the Javeri Bagh to-day to celebrate Empire Day. Prayers were offered for the prosperity of the British Empire and success of the British arms in the Afghan war and a resolution of loyalty to the Throne was passed. Sir Jugmohandas Vajivasandas, chairman, in the course of his speech, said that it was to the credit of the British that India had given up her loins to secure political rights and privileges by climbing the ladder of Swaraj step by step.

Rao Bahadur Joshi speaking on India and the present situation said that what was wanted at the present juncture was a speedy fulfilment of the pledges and promises and the adoption of a policy of practical sympathy, confidence and conciliation.

Homeward Mail.

BOMBAY, May 24.

The steamer "Nellora," with the Homeward Mail and through passengers from China and Japan, only sailed at 12.30 to-day.

American Congress.

President's Address

LONDON, May 20.

WASHINGTON.—Congress opened to-day. The Republicans controlled both Houses and elected Mr. Cummins, by 47 votes to 42, as President of the Senate, and Mr. Gillett, by 227 votes to 172, as Speaker of the House of Representatives.

LATER:—President Wilson, in a cabled Address to Congress on Tuesday said in part, the question which stands at the front in every country amidst the present great awakening is labour. We cannot go further in the present direction. "We cannot live our right life as a nation, or achieve proper success as an industrial community, if capital and labour continue to be antagonists instead of being partners. That bad road is no thoroughfare to real prosperity. We must find another leading, not merely to accommodation, but also to genuine co-operation and partnership based upon real community of interest and participation in control. The genius of business men and sound practical sense of workers can certainly work such a partnership out, when they realise what they seek and sincerely adopt a common purpose. A new spirit and method of organisation are not to be brought about by legislation so much as by common council and voluntary co-operation of the capitalist, manager and workman. Many great industries prostrated by the war, wait to be rehabilitated in many parts of the world, where what is lacking is not brains by willing hands, but machinery, raw materials and capital. I believe that business men, merchants, manufacturers and capitalists will have a vision to see that prosperity in one part of the world ministers to prosperity everywhere. Our new merchant ships may prove very welcome. Our great shipyards opened to the world will prove immensely serviceable to every maritime people in restoring tonnage wantonly destroyed in the war.

The President also advocated woman suffrage, and said the telegraph lines would be restored to private owners soon, and rail-roads would be restored at the end of the calendar year.

British Tea Trade.

Wholesale Prices.

LONDON, May 20.

In the House of Commons, Mr. McTear stated that the Food Ministry was taking steps to prevent a rise in the wholesale price of tea by releasing large quantities to wholesale dealers. At least thirty million pounds would be auctioned in June and further twenty-five million pounds would be ballotted for, if applications for that amount were received. The announcement of releases had already resulted in reducing the wholesale prices except for the finest grades.

The Punjab Riots.

Lahore Judgments.

[Delayed in Transmission.]

LAHORE, May 23.

Judgment has been delivered by Mr. Justice Jones Commission in the case concerning the property stolen from the National Bank at Amritsar. Sardara, aged 25 years, has been sentenced to five years' rigorous imprisonment, Mehar Din to five years' rigorous imprisonment, Kirpa, aged 18, to 15 stripes as a juvenile offender, Santa Singh, aged 25, to five years' rigorous imprisonment, Kashmiri Lal, aged 25, to five years' rigorous imprisonment, Maha Ram, aged 18, to two years' rigorous imprisonment, and Mahanaz, aged 15, to 15 stripes as a juvenile offender.

Judgment has been delivered by the Martial Law Commission in the Gujrat riot's supplementary case. Two absconders, Tilok Nath, and Narajin Das, have been found guilty under Section 121, I. P. C., and sentenced to transportation for life.

LAHORE, May 24.

Judgment has been pronounced in the Chuharkana case in which there were 30 accused. Seven accused have been acquitted, six sentenced to death and 17 to transportation for life.

Fresh Commissions.

LAHORE, May 24.

Commissions were convened on the 22nd May [1] to try 19 men accused of rioting, wire cutting and dacoity at Topatik Singh on the 15th April and to try seven men in addition to those already tried, the accused being concerned in the Nizamabad affair [2] to try 24 men accused of waging war riot, arson and other offences at Wazirabad on the 2nd April.

The Punjab Trouble.

Case Against Harkishan Lal.

LAHORE, May 24.

The examination of witnesses for the prosecution in the case against Harkishan Lal and others has been practically closed. The case has been adjourned to Wednesday. Only one witness remained to be examined, who will give his evidence on that date. After this the accused, it is understood, will submit their written statements. Examination of witnesses for the defence will begin from Thursday.

The Chuharkana Case.

LAHORE, May 23.

The Chuharkana case was decided to-day. Six accused were sentenced to death, seventeen to transportation for life, and the rest were acquitted.

A determined attack was made on the railway line, station and also on a train. The station master was assaulted, safes were looted and the station was burnt.

Action Against Lawyers.

AGRA, May 24.

The District Judge of Agra had served notices on 16 Pleaders of the Agra Court under Section 14 of the Legal Practitioners Act, to show cause why their conduct should not be taken notice of under the above Act, 10.

Having abstained from attending the Court on the 11th April last, the day of "hartal" on account of Mr. Gandhi's arrest. The Judge to-day heard the explanation offered by the lawyers. Khan Bahadur Syed Alam Nabi, who is also the Chairman of the Agra Municipal Board, Mr. Prag Narsin and Mr. Shemlal Narang, three lawyers, filed their explanations. The gist of their explanation was that on the 11th April last, the date in question, they did not neglect their professional obligations but were absent from the Court because their clients did not need their services, and no client had complained against them. The Hon'ble Syed Alam Nabi further said that the 11th April was the day on which demonstrations were being held against the arrest of Mr. Gandhi, and he thought that it was his duty as the city to see that everything was done in a peaceful and constitutional manner. "I did not," said the Hon'ble Syed, "neglect my duty as a legal practitioner and no client of mine has complained. I may also mention that the 11th April was not a day of protest." The Judge accepted all explanations and the incident is now considered closed.

Unauthorized Bluebook.

SIMLA, May 24. It is understood that the publication in the "Leader" (Allahabad) of the 24th instant, of a summary of a blue-book supposed to have been published by the Government of India, is absolutely unauthorized. No such blue-book has yet been published, and the Government of India have no information how the "Leader" obtained a copy of it.

Assam Tea Estates

Scarcity of Rice.

CALCUTTA, May 24. At a meeting of the Committee of the Indian Tea Association Mr. H. W. Carr, presiding, drew the attention of the Committee to the fact that in several districts in Assam the price of local rice had risen to such high levels that it was becoming difficult to supply garden coolies with this prime necessity at reasonable rates. The efforts made to obtain supplies from Rangoon and Calcutta met with a response that Burma rice was reserved exclusively for famine districts. It was generally understood that sufficient rice was available in the province to meet the requirements of the population, and that the present unsatisfactory position was due to the rice being exported from the province and no imports being allowed. As the position was undoubtedly a serious one, calling for immediate action, the Committee decided to represent the facts to the Assam Administration, and to urge that immediate steps be taken to prohibit export of rice from the province so that the needs of the population in regard to rice supplies might be assured for the present abnormal year. Regarding rice supplies in the Darjeeling and the Dooars districts, the Committee understood that the acute shortage in the former district had been taken up already by the local Association and that the scarcity was not so evident in the Dooars.

Campaign in Afghanistan.

Position at Dakka.

SIMLA, May 24. A press "communique" dated to-day, says:—All remains quiet on the Dakka front. The inhabitants of the Nigrahar villages are now realising that provided they do not commit themselves to any hostile action they have nothing to fear from the presence of our troops. Our foraging parties are collecting supplies of "khoosa" and villagers have started bringing in vegetables and other local produce for sale.

The two B. A. R. officers, who recently were forced to land in the Bazaar Valley, have now returned by Zikka Khel and have reached Landi Kotah safely. The troops and armed tribesmen, who have been collecting in the Gandao Valley for some days past, have been bombed by our aeroplanes.

Tribal Looters.

The following press "communique" have been issued:— [1] It was mentioned in a previous "communique" that the Afridis, inspired by the success of the Mohmands in looting the Afghan camps at Dakka, were speculating on the possibility of a raid on Bazaar timid to coincide with another aerial bombardment. They seem to have done even better, for it is reported that parties of Afridis and other tribesmen, instead of Bazaar, managed to arrive at Jalalabad shortly after our aerial bombardment of the fortifications and barracks on the 21st instant and freely looted the almost deserted city. The troops had fled panic-stricken and the looters were able to help themselves liberally to army stores, which had been left unprotected.

Situation in Dir.

[2] The Nawab of Dir has written to the Political Agent, Dir, Swat and Chitral, offering his warm congratulations on the victory gained by the British troops over the Afghans. He states there is not the smallest reason for any anxiety regarding the affairs in his own country, and he feels absolutely confident that the Amir of Afghanistan will achieve his own ruin through his imprudence and folly in permitting himself to be misled by self-interested people.

Loyal Maliks.

[3] The leading Maliks of the important Achak Zai tribe in Chaman have conveyed an assurance of their loyalty to the Government of India through the Governor General's Agent in Baluchistan.

Peace Parliaments.

The Amir's Firmness.

[Delayed in transmission]

SIMLA, May 24. A press "communique" dated to-day, says:—After Sardar Abdur Rahman, the late Afghan Envoy, had been put across the frontier, two of his companions, Sardar Habibullah Khan and Colonel Ahmad Ali, who had been kept back in Peshawar, pending the safe arrival of the British Agent at Kabul, suddenly produced a Firmman signed by Amir Amanullah. It dated the 20th May and was addressed to the British Agent, the Superintendent of Port Officer, and Colonel Ahmad Ali Khan.

"I have been informed by Abdur Rahman Khan, the late Afghan Envoy with the Government of India that the Foreign Secretary discussed with him, before his departure, the question of the cessation of war and the opening of the door of peace. I, therefore, depute and authorise you to go to the field of battle and proceed to the British camp and discuss terms of peace if you find the ground favourable for peace. Inform me in case it is necessary and I shall authorise you to take these steps.

(Sd.) AMIR AMANULLAH

Why the two delegates delayed the production of the "Firmman" until after Abdur Rahman's departure, they appear unable or unwilling to explain. But the explanation probably lies in the fact that the "Firmman" was simply unsent for their confidential guidance and not for production at all. An admission that it is in any case necessary to discuss terms even though the ground is not favourable for peace, is hardly the language of recognised credentials. Both men will now be put across the frontier and informed that there is nothing to add to the message which was handed to Sardar Abdur Rahman.

Bolshevik Activity.

[Delayed in transmission]

SIMLA, May 24. A press "communique" says:—Bolshevik wireless in Russian-Turkistan continues to give interesting sidelights on the new regime in Afghanistan. On the 22nd May Jutogh station picked up a message emanating apparently from Kushk and addressed to all Eastern stations, which announced the remarkable news that, according to official advice from Kabul, Afghanistan is endeavouring to rally the mountain tribes of the frontier with a view to securing an exit to the sea and of gaining the possession of the port of Karachi.

Loyal Offers.

LAHORE, May 24.

Further offers of assistance have been received from the Raj of Chamba, Rana Durga Singh of Baghat State, the President of the Council of Kalsia State, the Nawab of Loharu and the Senior Member of the Council of the Patandi State, in connection with the affairs on the North-West Frontier.

A Punjab Government Press "communique" states:—In connection with the situation on the North West Frontier, Raja Padam Singh of Basahir has telegraphed asking the Government to place full reliance as in the past, on his utmost support and co-operation during the period of stress.

Loyal Afghans.

A Meeting in Bombay.

BOMBAY, May 17.

A public meeting of Afghans and Frontier tribesmen, resident in Bombay, was held to-night at Noor Baug to express displeasure and hatred at the unprudential action taken by the Amir against the British Government, about 3,000 people were present. Mr. Samad Khan Patel, a well-known Afghan contractor, was in the chair. Speaking in Pushto he said:—

BRETHRENS,—You all know the friendly relations that existed between the British Government and the Amir of Afghanistan. They began from the time of Abdur Rahman Khan for whose friendship and general help the British Government was giving a subsidy of six lakhs of rupees per year. Besides, the British Government were always ready to give any assistance for the welfare and prosperity of Afghanistan. Similarly, from the day of the coronation of Amir Habibullah Khan, the British Government extended to him the same favour and friendship. They increased the subsidy to twelve lakhs. During the last European war, when agents tried their best to persuade Amir Habibullah to rise against the British Government; that loyal Amir did not allow them to spread their propaganda and stood firm to his pledges. In addition to the subsidy the British Government, for the welfare of Afghanistan, gave a crore of rupees and helped the country in so many other ways. Now, brethren, in spite of these friendly connection the present Amir, a few days after his accession, declared an unprovoked war against the British without caring for the solemn pledges of his father and grandfather, and overlooking all his obligations Amir Amanullah has taken this step on a selfish motive, which is proved from his proclamations. He believes that the Indians are in revolt and that there is unrest all over India. He believes that the Hindus and Mahomedans have no religious freedom, and that they hate the British Government, and wish to go under the shelter of Afghanistan. Therefore, we, the people of Afghanistan, and border tribes, declare our displeasure and hatred of Amir Amanullah's selfish actions and whims of conquering India. The facts that all Indians live very happily under the benign British rule, which in no way hinders religious freedom, but, on the contrary, gives such facilities as providing steamers for the Haj. Now that Afghanistan is at war with the British Government, it is our duty to let our brothers of Afghanistan know the real facts that we strongly dislike and disapprove the actions of Amir Amanullah.

The following resolutions were then passed:—"We, the Afghan residents of Bombay, assembled at Noor Baug, express our deep displeasure and hatred that the Amir of Afghanistan, depending upon false reports he had received about the unrest in India and believing that Indians will give preference to the despotic rule of Afghanistan upon the peaceful and safe Government of India, has gone on war with the British Government without any just cause or reason or any provocation being given. We, the Afghans, express our steadfast loyalty and goodwill towards the British Crown, and declare we pass our life most peacefully under the shelter of justice of the benign Government of His Imperial Majesty the King-Emperor of India, and assure the Government that we have no sympathy whatever with the actions of Amir Amanullah." It was also resolved that the President be requested to take the signatures of leading members of the community on this manifesto and to forward copies of the same to the Viceroy, and the Governor of Bombay, and to request the Viceroy to send a copy to the Amir.

Indian Reforms.

Government of India Despatch.

SIMLA, May 25.

The Government of India's despatch on Constitutional Reforms, dated 5th March 1919 and connected papers are published to-day. The despatch opens with a description of the reception of the report in India, dealing in turn with the views of India's non-official Europeans, officials and Local Governments. Different types of government are then considered. It is shown that no type of unified government which would comply with the announcement of August 20th 1917 is practicable in present circumstances. All Local Government, except two, declared for a unified system and a majority of the heads of provinces who met at Delhi in January 1919, embodied their proposals in a joint minute. These proposals are considered at length and reasons given for rejecting them. The Government of India then declare themselves definitely in favour of a dual system modified in certain respects. The main features of the structure of the provincial executive proposed in the report are accepted, save that it is suggested that there should be no members without portfolios and that, in cases where a Governor lacks Indian experience, the council should include two official members. The Government of India understands that heads of provinces other than the presidencies will for the present be drawn from the services and they would provide by statute for the appointment of one official and one Indian member of council. The ministers should be appointed from the elected members of, and should be amenable to the control of the Provincial Legislature. Their number and pay should be fixed by the Governor in consultation with the prospective ministers and placed on the transferred estimates. It is recommended that the main rights and duties of the public services in India should be reduced to statutory form. Proposals are submitted as a basis for the necessary law.

The financial proposals involve two important variations from the Reform Scheme. In the first place it is proposed to aim at a more equitable division among the provinces of the burden of Imperial finance while the proposals in the report are accepted as a basis for the initial provincial contributions to the Central Government. It is proposed that a committee on financial relations be appointed to fix a fairer scale of contributions for the future and advise how it can be reached. The legislative arrangements proposed in the report are generally accepted. The composition of the Grand Committee is reserved for further consideration and it is recommended that there should be no right of appeal against the Governor's decision in the matter of certification.

The proposals regarding the Governor's powers of assent, dissolution, etc., are approved. It is also proposed that the Governor should have powers to reserve certain acts for assent of the Governors General. No provision is thought necessary for the establishment of upper houses.

The proposals to have periodic statutory commissions is approved but any intermediate changes before the appointment of the first commission are objected to.

The proposal to have two Indian members on the Governor-General's Executive Council and the abolition of the statutory restriction on the number of members of the Council are accepted. But it is recommended that the appointment of two officials, one lawyer and two Indians should be secured by statute.

It is agreed that the President of the Assembly should be an official nominated by the Governor-General, that powers of assent, reservation and disallowance to acts of Indian Legislature should remain as at present, that the existing powers of making regulations and ordinances should be maintained, that the Governor-General should have power to return a bill for reconsideration and dissolve either assembly or council of state and that, in matters of resolutions, questions, rules of business, etc., the Indian Legislature should be on the same footing as Provincial Councils.

The establishment of a Privy Council is approved, but the proposals to appoint standing committees and council under-secretaries for Indian Legislature are regarded as premature.

The proposals regarding the relaxation of control of the Secretary of State and Parliament and transfer of the Secretary of State's salary to home estimates are approved and the proposal to institute a Committee of Parliament on Indian affairs is welcomed and suggestion is made that the committee should include the members of both the houses. Opinion on the reorganization of the India Office is reserved pending the Report of the India Office Committee.

Sir Michael O'Dwyer.

A Farewell Entertainment.

[Delayed in transmission]

LAHORE, May 23.

On Thursday evening Sir Michael O'Dwyer was entertained at a farewell dinner by the members of the Punjab Club, Lahore. There were 70 members present, among them being Sir Henry Rattigan (who presided), Sir Edward Maclagan, Major General Sir William Beynon, Major-General Hendley, the Hon'ble Mr. Maynard, the Hon'ble Mr. Fagan, Brigadier-General Cartwright and Lieut-Colonel Frank J. Henson. There were only two speeches at the dinner, that in which Sir Henry Rattigan proposed the health of the guest of the evening, coupling with the toast the name of Lady O'Dwyer, and Sir Michael's response. The Chief Justice gave expression to what all members of the Club and the whole European community of the province think about Sir Michael and his services to the Punjab and the Empire during the past six years and especially during the past six weeks. His Honour in his reply spoke of his early recollection of the Punjab Club and of his affection for that institution, of which he claimed to be the oldest member present. He concluded his speech by paying a heartfelt tribute to the manner in which his countrymen and countrywomen in the Punjab had borne themselves during the past few weeks, and by asking his countrymen to remember the great mass of loyal Indians in the Punjab who stood by them so steadfastly during the late troubles. The toast of Sir Michael's health being drunk with musical honours, the proceedings closed with the singing of "Auld Lang Syne," and with ringing cheers for Sir Michael as he said good-bye to the Punjab Club.

విదేశతంత్రవాదులు

(రైలు రేటు పెరిగింది)

పార్లమెంటు చర్చ

భారత శాంతి విషయముల చర్చించబడుట.

లండను, మే 19:— నేడు పార్లమెంటునందు సర్ జాన్ బార్న్ క్లైవ్ గారు ప్రశ్నలు పేషరు గారు జవాబిచ్చుచు యుద్ధవ్యయములకు గాను మార్చి నెలమునకు భారత శాంతి ప్రభుత్వమునకు రూ. 1,91,70,00,000 లకు ఇచ్చియున్నది. ఇంకను భారత ప్రభుత్వమునకు కొంత ప్రభుత్వమునకు చేయవచ్చును. స్వతః సంస్థానాధీశులు, భారత శాంతి ప్రభుత్వము కలిసి యాడుకొట్టిన పనులకు రూపాయల నిల్వ. ఈ ప్రభుత్వమునకు మే 19, స్వతః సంస్థానాధీశులకు పలు గుర్రములు, మోటారులు, కొనుటకు నైపుణుల సహాయము చేయుటకు ప్రభుత్వము సాయము చేయునన్న రియలైజేషన్ గారు చెప్పిరి.

కల్లినీటి బోరు.

కర్నూలు ఏల్లుగూరు యుద్ధకాలమున ఎంతయోవని చేసిన కెంట్రులు కల్లినీటిబోరు ఇంకను పనిచేయుటకు ఉత్తరపుటను పాలించగోరన ప్రశ్నకు పేషరు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యుద్ధవిషయములందలి నిజానిజములను భారత శాంతియుట తెలుపుటకు ఈ సంఘము నెలకొల్పబడినదనియు, యుద్ధము ముగిసినందున ఈ సంఘమును అవసరమని కావీరి.

పర్షియా శక్తిని.

కర్నూలు కెడ్డిపుట్ల గారు పర్షియా శక్తిని గురించి అడిగిన ప్రశ్నకు పేషరు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పర్షియా ప్రభుత్వమునకు తన భావివిషయమును గురించి సంధి పథిలో చెప్పించుట కొరతలేదనియు, ప్రభుత్వమునకు రాజకీయ యొకరు పొరుగు సంధి పథి కచ్చిరియు, అతనిని సభలోనికి రానిచ్చుటకు గాను తా మేమియు కోర్కెను వ్రుచ్చుకొననూడదని ముందు, పర్షియా ప్రభుత్వము అంతర్జాతీయ సంఘమున జేరుట కాప్రాసించబడిన రని మాత్రము తెలియచుచు దివిరి.

విద్యాశాఖలో దోంగములు.

రాలిస్సును గారడిగిన ప్రశ్నకు పేషరు గారు జవాబు నిచ్చుచు, విద్యాశాఖయందలి యాదోగములకు జీతముల పెట్టుచేయు విషయమును భారత ప్రభుత్వము వా రాలోచించుచున్నారనియు, తాత్కాలికముగ ప్రభుత్వమునకు రంపిన నూచనము త్వరలో భారత శాంతి ప్రకటించబడునని నడిచిరి.

సంధి యుద్ధములు.

కర్నూలు కెడ్డిపుట్ల గారు ప్రశ్నకు మాంటాగు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారత ప్రభుత్వము సంధి యుద్ధములలో పాటుగొనుటకు ప్రయత్నములు చేయబడినదని చెప్పిరి.

ఈజిప్టు కల్లినీటిబోరు.

నై నిటలమీద నింద తొలగించబడుట.

ప్రతికూల చేయుచున్న పని నిరసింపబడుట.

లండను, మే 19:— పార్లమెంటునందు సర్ జాన్ బార్న్ క్లైవ్ గారు ప్రశ్నలు పేషరు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈజిప్టు కల్లినీటిబోరు తొందరపెట్టుచున్నారని తివారమునున్న వార్తలలో నేమియు నిజములేదనినడిచిరి.

ఈనిందలన్నిటిని ప్రతికూలచరణల పాఠకులు కల్లినీటి బోరు వాదులకు బలమునకుటకు చేసినట్లు. నై నిటలు ప్రజలకు పెరిగియో సానాభూతి జూపుచున్నార. నై నిటల విషయము బాగుగా గ్రహించినవా రిందను ప్రచారము చేసియుండ రని మేజరు గెడ్డు గారు పలికియుండిరి.

అనరవిల అస్పిగోరు గారు ప్రశ్నకు మేజరు గెడ్డు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఈజిప్టు కల్లినీటిబోరు తొందరపెట్టుచున్నారని పార్లమెంటు ప్రభుత్వము బంపబడిన సర్టిఫికేట్ విషయము తేలికాముత్యం తెలిసియున్నదని నడిచిరి.

బిటిషు తేయాకు వర్తకము.

టోకు ధరలు.

లండను, మే 20:— విస్తారముగ తేయాకును టోకు ధరలకు వికలించు వానికి సదుపాయముగ నొసంగి టోకు ధరలు పెంచువారందఱు తేయాకును అవసరవార్ధము కొరత

వర్తమానము కట్టుదిట్టములను జేయుచున్నారని కామన్సుస్ ధర్మ మెకర్లీ గారు నడిచిరి. అధునము జూను 800 లక్షల పానులకు తక్కువగా నుండ తేయాకు ఏలము చేయబడును. ఇంకను వీరభాద్రము వచ్చిన ఇంకొక 250 లక్షల పానులు తేయాకునూడ చేయు చేయబడును. మంచి తిరగతి తేయాకు నకు తప్ప ఇతర రకముల తేయాకు మొత్తము ధరలు తగ్గింది.

హిందూ దేశపు ప్రతి

లండను, మే 20:— హిందూ దేశపు ప్రతి సంఘము నివేదికమును గూర్చి చర్చించుచు మాన్య ప్రభుత్వమునకు ప్రశ్నకు ప్రతికూలచరణల ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— ఏలయు మంచిని గానినో ప్రతి నాణెముగ నుండజాలదు లంకా మేరకు ప్రతి కడకువారల తెలుపుచున్నాడు. ఈ విధులను ఎట్లు అభివృద్ధి చేయవలయునో నివేదికమున తెలియజేయబడినది. ఈయందు సంకల్పరచుటకు వాదము 1 1/8 అంగుళము లండనుల యను లంకా మేర యంగుళములలో 11 1/8 అంగుళముల వాదముగల ప్రతి 84 పదున 44 పేజుల నేయానని అనుకొన్న సంకల్పని ఆజీవించిరి.

జనరలు టుఫ్తాన్ హెడ్

భారత సేనాధిపత్యము నియమము.

లండను, మే 20:— సుదే ప్రభుత్వ ప్రతిక జనరలు టుఫ్తాన్ హెడ్ గారికి భారత సేనాధిపత్య మియమము నని ప్రకటించుచు ది.

కట్టు యుద్ధచరిత్ర ప్రకటనము కొంతకాలమునకు కాపి చేయబడినది.

బెల్గో-దర్మి సాధి.

పారిసు, మే 21:— సంధి పథిలోని విశేషాంశ మంద్రంగమునకును మునుపటి 1889 సం॥ బెల్గోయము హేలండులకు జరిగిన సంధి పథిలకు విషయము అలాగింద పాగి. హేలండు ప్రతినిధులు సంధి పథిలకు యందలి అధికారికములను తప్ప రాజ్యవిభాగవిషయములను సంఘమునకు చెప్పిన గూడదని ప్రకటించిరి.

టెక్సా

నూయజా కాలువ తొందరలు.

హాలివాండ్ సమ్యు.

సమ్యురేవు, మే 15:— నూయజా కాలువ కంపెనీ వారి కనులలోనున్న యాదోగముల జీతముల హెచ్చింపవలయుననియు, నిర్దేశమైన గంటలకు కర్మింపవలయుననియు సమ్యు కట్టిరి. ఈ సమ్యులో నూయజా కాలువమీద పనిచేయుచున్న అనేకమంది యాదోగముల నున్నారని తెలియచున్నది.

సమ్యురేవునుండి నచ్చిన లాభము కంటికిలప రాత్రి నిబాగ్గు పనులలోనున్న ఇంజనీరులు, ఇతర యాదోగముల సమ్యు కట్టిరా రనియు, అందులకు స్తీవురు అవసరముగా అచ్చట నివాసవలసినవచ్చిన దనియు తెలియచున్నది.

అమెరికా

అమెరికను కాంగ్రెసు.

అభ్యుత్థాపకాధ్యక్షము.

వాషింగటన్, మే 20:— కాంగ్రెసు నేడు సమావేశమైనది. రెండు ధనములయందును నివల్లికము గలరు. కమిషన్ గారభ్యుత్థాపక పెన్షన్లను నిర్ణయించు ప్రతి నిధి సభకు కక్షక పెన్షన్ కొనబడిరి.

విల్సన్ గారిట్లు కాంగ్రెసుకు తిరిగివచ్చిరి:— ప్రపంచమంతయు ఇప్పుడు కార్యకసమస్యతో నిండియున్నది. కార్యకమున, పెట్టుబడి దారులు భాగస్వామ్యమున నే మనము పురోవృద్ధిని గాంచగలము. విరోధముగనుండి మనము నిజమైన శాంతి వారము నిమిచ్చు కొన జాలము. పారిశ్రామిక సంఘమున తగిన విజయమును గాంచజాలము. విరోధపార్శ్వము మనకు నిజము విక్రయభివృద్ధి కరముగా జాలదు. మనము ఇంకొక మార్గము నరచువలయును. త్రికరణ పద్ధియగు సహకారముతోడను, భాగస్వామ్య సంధుల యను. నిజమైన సాంఘిక అభివృద్ధి యున్నట్లు ప్రకటించు నలయును. కృతహేతులయందు ఫాల్గును నిధి కొరత ముండ గలము. తమకేలు కాపలమునో దానిని నిధి హించి

అద్దాని సాధించుటకు నిశ్చయమును ఆరంభించిన కృత హేత వాదమును చక్కగ తనివేయువారమును ఈ కార్యమును నిర్వహించ గలరు. (ప్రతిభావములను, కార్య సాధనములను కానన నిర్మాణమున కలగజేయు జాలము. మనమందరము, కార్యకర్తానుజులను, తనివాండును, పెట్టుబడి దారులను సహకారముతో సంఘభివృద్ధి కలంపుతోడను దీనిని సాధించ గలము. ఈ యుద్ధము చే పోతములన్నియు ఆరంభించిరి. మరల వీటిని పునరుద్ధరించవలయును. వీటికి ధీమాను ఆవసరములేను. మంత్రములు, నిర్మాణము, పెట్టుబడిదారులు అవశ్యకవార్తములు యభ్యుత్థాపకములు. కాన వీరు ఈవిషయమై శ్రద్ధగహించవలయును. మన ప్రతి వర్తక నోకలు చాల అనుకూలముగ నుండగలవు. యుద్ధకాలమున బుద్ధిభూత్యముగ విధ్వంసమైన నోకలను మరల పూర్తిచేయుటకు మనము క్రొత్తక ప్రారంభించి నాకానిర్మాణ ప్రయత్నము లాభించును.

విల్సన్ మహాశయులు స్త్రీలకు నిరసాదక స్వాతంత్ర్య ముండవలయుననిరి. అంతికి గెలుపు జరిగియోగమునను బంధగబడును. ఈ సంకల్ప గావంతరమున యువవదయులు పూర్వపుద్ధికి తేరుదును.

మదరాసు అందు దక్షిణమహారాష్ట్ర రత్నకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

ప్రకటన

సెంట్రల్ నేషనువద్ద ఎన్ కైర్ ఆఫీసు.

1919 సం॥ 26 వ తేది సోమవారమునందు వివరములు తెలిసికొనుటకు యొక కశ్యపిని మొదటి రెండవ తరగతుల టిక్కెట్లు సమ్ముకచ్చే రీల కెసురుగా తెలుపబడును. ఉదయము 6 గంటల మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు రైల్వే రాజ్ పోల విషయమయము, టిక్కెట్లు విక్రయించబడుటను గూర్చియు ప్రజలకు కావలసిన వివరములు తెలిసికొన వచ్చును.

(2) ముందుగానే మొదటిరెండవ తరగతుల స్టీలు రిజర్వు చేయబడును.

(3) ఓరియల్ టల్ ఎక్స్ చెయింజి వారల్ తెలిఫోను సదుపాయములు గలవు. తెలిఫోను సంఖ్య 9531. (1626)

ప్రకటన.

1919-20 సం॥ ఏప్రిల్ 26 వ తేది మొదలు ఇదివరకు హోంజ్ కంపెనీ, కన్ ఫెక్షన్సు, కాటరస్సు, క్లారిఫికేషన్సు, కన్ ఫెక్షన్సు, కమ్యూనికేషన్సు అను వేర్వేరు నాములతో ప్రత్యేకముగా మద్రాసు నందు రొట్టెలు వ్యాపారము నడపుచున్నట్టి కంపెనీ లన్నియు ఇకమీదట జి.వి. కరద రాజా కెడ్డి గారి ఆధిపత్యము క్రింద మాత్రమే వ్యాపారము నడపును. వైస్ ప్రెసిడెంట్ జి. వి. కరద రాజా కెడ్డి గారి స్వంతవిచారణ క్రింద ఎన్నిటివానిరే వ్యాపారము జరుగునని ఇందుములమున మా పోషకులకు ఇతరులకును తెలియజేయుచున్నాము. (1627)

హోంజ్ కంపెనీ, కన్ ఫెక్షన్సు, కాటరస్సు, మద్రాసు.

JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Dier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost always handy, sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 15 (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet - it may mean New Life to you. Address to ERECTRUS (A.P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BLER'S ERECTRUS.

ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు సూచన.

శం. శం. బూ. రా., కంచి ఉత్సవము, ప్రకటించే సందర్భము చింతిల్లుచున్నాము—సంపాదకుడు.

I

దక్షిణమండలాంధ్రము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, నేనీటికల ఆంధ్రప్రదేశ్ అయినా ప్రాసంగికముగా పొన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారి రామోదయించుట శంకరము వందనములు. కాని నానివాస గ్రామము నున్నారెడ్డిపాలెము, బుద్ధిరెడ్డిపాలెమని పులికాయం దుండుట పొరబాటు. రామకృష్ణయ్యగారు పొన్నేరి తాలూకాయందును ఆంధ్రగ్రామముల చిత్తూరు మండలమునకుగాని, నెల్లూరు మండలమునకుగాని జేర్చవలయునని యిదియిప్పుడు మాచింది. ఈ గ్రామముల తలెత్తన మొనరించిన నెట్టి లాభమో తెలియదు. లాభములకన్న కష్టమేమోలే యధికమగునని నా యభిప్రాయము. పొన్నేరి తాలూకాలోని యాంధ్రమహామల కర్తవ్యము నాలోచించి తమ యభిప్రాయమును కలిపియున్నవారు నెల్లడి చేయవలయుగాక యని కోరుచున్నాడను.

ప్రకారములయియు, మా. వే. శర్మ, నున్నారెడ్డిపాలెము.

II

ఆంధ్రదేశపు సంఘ సంస్కరణ సభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, ప్రథమ ఆంధ్రదేశపు సంఘ సంస్కరణసభ నెల్లూరు పురముందు 1917 వ సంవత్సరము జూన్ మాసముందు శ్రీమంత్ పీఠగంటి వెంకట నుబ్బయ్య శంకులుగారి యొక్క కృషివలన దక్కగా జరిగినది. పిమ్మట ద్వితీయ ఆంధ్రదేశపు సంఘ సంస్కరణసభ ఆరవ ఆంధ్రమహాజనసభ కడక పురముందు సమావేశమైనపుడప్పుట సమావేశము కావలసి యుండెను. యేకారణమువలననే అట్లు జరుగలేదు. ఈసభను గురించి నిజమైన సంఘసంస్కరణ కర్తలకు ఉన్నద లక్ష్యసారాయణరావు పంతులు, ఆచార్య లక్ష్మీవతి, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారు క్రొత్తకొన కుండ యందుకు విచారకరముగా వచ్చి ఆంధ్రమహాజనసభ ఆనంతపురమును సమావేశముగా నున్నది గావున ఆసమయముననే ద్వితీయ ఆంధ్రదేశపు సంఘసంస్కరణసభ ఆనంతపురముందు సమావేశ మగుటకు తన శ్రయత్నము లొనర్చి సంఘసంస్కరణల ప్రార్థించుచున్నాడు.

నెల్లూరు. పూలి. నుబ్బరామయ్య.

III

14-వ నియోగి మహాజనసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, నూజివీడులో సమావేశము కావోపు 14-వ నియోగి మహాజనసభకు వచ్చు ప్రతినిధుల పోకర్మము నూజివీడులో మొలుపాటి ఆవశలనివదని రయిల్వే అధికారులను కోరియంటిమి. కాని యిందులకు వారంగీకరింపలేదు. అందుచే ఈ సభకు వచ్చు ప్రతినిధులు ఏలూరులోగాని బెజవాడలోగాని స్థానికం జరుగుచుండెడి నెట్టి రా ప్రార్థితులు, 2 లోకలు వ్రోలును కలవు. ఒకటి ఉదయము 7 గంటలకు బెజవాడలో బయలుదేరి 8-30 గంటలకు నూజివీడు చేరును. రెండవది మధ్యాహ్నము 2 గంటల 5 నిమిషములకు బయలుదేరి 3-45 గంటలకు నూజివీడు చేరును. వాల్తేరునుండి వచ్చు సాంబరబండ్లలో మొట్టి ఉదయము 12-30 గంటలకు నూజివీడులో రాత్రి 7 గంటలకు నూజివీడుకు వచ్చి చేరును. ద్విత్వీకమునండి కట్టయెను పోవుటకు మూలములైన లేవు. బట్టా ఆమాత్రము సిద్ధముగా నుండును.

1. నీతారామయ్య, ఆహ్వానము ఘోషకులు.

IV

జగద్విచారకర మగు వార్త.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, శ్రీమదుద్భూతాధ్యక్ష శంకరాగం శుభ్రాంతులను లక్షా తొంబదియారువేల గజాద్యక్షావీక్షా మహావ్రతును నకలజగత్పాపములను ఆగు బ్రహ్మశ్రీ ముడిగొండ శంకరాధ్యక్షులవారు సికింద్రాబాదునగరమున సిద్ధాద్రినామ సంవత్సర శ్రావణ బ 4 భానువాసురంబున మగలు 2 గంటలకు లింగైక్యసంధానంబు గానింది. సకలజనులు వారియందలి గౌరవంబునకు సాక్షులుగా సకలవాద్య శ్రవణంబుతో బ్రహ్మకండకరం బగునటులు గ్రామోత్సవంబు నలుపుచు లెక్కింప నలవి గాని జనసంఘముతో సమాధిసానము నలంకరించిరి. హైదరాబాద్ సికింద్రాబాద్ వరంగల్ పట్టణంబుల వర్తకోద్యోగాధిక సర్వ క్షయవారంబుల మాని భజనోత్సవోపవాసాధికంబులచే కాలక్షేపంబు చేసిరి. శ్రేయశాచార్య విరుదాంకితులకు శ్రీవారియొక్క వియోగము భక్తమాహేశ్వరాధికసర్వజనులకు కన్నీరునున్నదిగా జేయబడె. .... ఈవరంగల్ పట్టణంబున గల భక్తాధికమహాజనంబు దరుక్రిత, రామలింగేశ్వర స్వామివారి ఆలయంబునకు విచ్చేసి గొప్ప సభ గానింది. అట్టి మహాసభయందు టంగుటూరు గ్రామనివాసు లగు బ్ర. శ్రీ. ముడిగొండ రామలింగ కాన్తులవారును బ్ర. శ్రీ. పులిపాక మహానంది కాన్తులవారును మ-రా-శ్రీ, రంగారావుగారును ఇంక ననేకులును సర్వ జనాహ్లాదకరంబుగా మృదుమధురగానవై లిపో నుపన్యాసముల గానింది.

గ్రంథవిస్తరభితిచే పలువురచే నుపన్యసింపబడిన వన్నియు వ్రాయమైతిమి.

శ్రీశంకరాధ్యక్షులవారు సిద్ధి పొందినదికం బాదిగా సర్వగర్వంబులకు నన్నదానం బమోఘంబుగా జరుగుచున్నది. వరంగలు పురనివాసులు.

V

దేవాంగమహాశయుల విభావనము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, 14-5-1919 ప్రజాభిప్రాయములలో, మిశ్రకలో పొన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారి సంతకముతో నున్న శేఖరలన దేవాంగ మహాసంఘముకడు శ్రీమృములో బాగుపడదగు ననియు అట్టిమహాశయులు కులాభిమానము మానక పోవుట చేతను, అంత మొందినట్లును, సంఘముననుండి కడు గుత్తోటి మాట యనియు, తెలియకరచి యున్నాను. యేలయన సంఘముభివృద్ధికి రావలెన్న యంతయెనకు నాయకత్వము వహించినవారు శంభూభి వృద్ధికి కావలసిన పద్ధతుల నుపన్యసింపగలరే కాని సంఘ నిర్వాహమునకై కావలసిన ప్రతిభయును కడుగురు వారిలోకి కలసి ఆలోచించి చేయవలసిన పనిగా వున్నది. సంఘము యొక్కను కడుగురితోటి మాట గాయున్నదో సంఘ నిర్వాహమునకై కావలసిన భవమును కడుగుచే భరింప తగిన దనునది న్యాయమేకదా? ఆయినను కడుగుకల్గి ఖండ తుండములుగా వనూలు కాగలిగెను పదిపాతకలకన్నను ఒక్కరివద్ద నుండి ఏకకాలములో రాగలిగెను పదిరూపాయలే సంఘ నిర్వాహమునకును సంఘపురోవృద్ధికిని కాగలిగిన ఆశారము. కావున కులాభిమానలగు అకాశపు సోమ శేఖరంగారు దొంతం తెట్టి నాగేశ్వరరావుగారు యెన్నగు వారు సమయమువచ్చినప్పుడు సంఘసభావారులను యిరిరచియయలకును, కులపురోవృద్ధికిని కొంతసామ్యమునయవడగలరని వారివారి శ్రయత్నములకల్గి నే తెలియనగుచున్నది. సర్వసామాన్యమైనటువంటి యితరకులములంతయును పురోవృద్ధికి రాగలిగిన ప్రయత్నములన్నియును చేయుటకు సంఘములనియు, కాకాపరకాములనియును నెల్లడియగుటను చూచి కులాభిమానలగు మన నాయకులు తమయొక్క కులక్షేపకర పోగొట్ట దలచు ప్రయత్నములు చేయనట్లు భగవత్కృపాక్షయ ఆస్థికుల మన స్ఫులంబు పాదమాప కలయును.

రాజమండ్రి బృం. రంగారావు.

VI

ధాన్యపు కంట్రాటు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, కృష్ణాలో ధాన్యపుకంట్రాటు బాగుగనన్నదనియు, అక్షరావముగనే గోదావరిజిల్లాలోనూడచేసి ధాన్యపు భర తగ్గించుటకే, తాము ప్రయత్నము చేయవచ్చుటల గో

దావరిజిల్లా స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు కాకి నాడటపును హాల్లో ఉపన్యసింపినటుల హిందూశాస్త్రంలో ప్రచురింపబడినది. కృష్ణాజిల్లాలో ధాన్యపుభర తగ్గించుండలేదు. దాన్వాధాన్యము బస్తా 1-కి రూ 6-4-0 6-8-0 లు కూడ యిచ్చి రయి కులదర్శ వర్తకులు బహుములు కొనుచున్నారు. కొనినధాన్యము కొట్టలోపోసి నిలువచేయుచున్నార. రహస్యముగ రహస్యములన్నియు భరించుచు, రాజోలు ఆమలాపురం తాలూకాలకు హెచ్చుభరలకు రవాణా చేయుచున్నారు. ఈ హెచ్చుభరల రవాణా తగ్గునటను, కాకినాడలో యెన్నెన్ని కట్టుదిట్టము లానరించి న ను ధాన్య పు భర తగ్గ నే ర యు. రాజోలు తాలూకాలోని బ్యాంకి కాలనదని నున్న గ్రామములలోని ధాన్యపు కొట్లన్నియును, నర్సాపురం తణుకు తాలూకాలో నర్సాపురం తణుకు బ్యాంకి కాలన మధ్య నున్న ధాన్యపు కొట్లన్నియును నర్సాపురం వలె మహాకొని సిద్ధుచేయించి ఆధాన్యపు రవాణాను ఆన ద్రవం కోరికప్రకారము గోదావరిజిల్లాలోగాని మతి యేథలములకుగాని తీసికొని పోవుటకు ప్యానుపోర్టు నివ్వవర్తంతుల రహస్యపు రవాణాను చేయకమానరు. అందుచే గోదావరి జిల్లాలోని ఆమలాపురం రాజోలు తాలూకాలలోని ప్రస్తుత హెచ్చుభరలుగాని నర్సాపురం తణుకు భీమవరం తాలూకాలలోని హెచ్చుభరలుగాని తగ్గ నేరవు. మధ్యతరగతుల ప్రజలపయ్యోగించు దియ్యను రూ. 1-కి 6 శేర్లు 6 శేర్లువరకంబు యెక్కువ వోటుటలేదు ఇవి 7 శేర్లు కంట్రాటు కాకుండా నిచ్చినగాని దాన్వాదియ్యను 8 శేర్లు ప్రాప్తికి అమ్మకమునకు వీరికవు. ఈరెండురకముల దియ్యము వైభరలకు అమ్మకంబై తాలూకాకు 10 ప్రశే శములందు నర్సాపురం దుకాణములు వెట్టించినగాని యీ కంట్రాటుయొక్క ప్రయోజన మేమియును ప్రజలకు కలుగ నేరదు. ధాన్యపు ప్లాట లెన్నియున్నను పంటసాకర్య మొక యున్నను రయితులు వర్తకులు కాని ప్రజలందఱు మనుచున్న హెచ్చుభర బాధ మెందుగ నున్నది. ఈ సంగతులన్నియును స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారును యితర ప్లానికోద్యోగులు కూడ గ్రహించి సరియైన సేర్కాటు చేయించ ప్రార్థితులు. ఈ స్పెషలు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు నసిష్ట గోదావరినంటి యున్న కృష్ణాగోదావరి జిల్లాలలోని తాలూకాలలో సంచారముచేసి సరియైన విచారణ చేసినయెడల వై సంగతుల నివాసములను స్పష్టముగ తెలిసికొనవచ్చును.

నర్సాపుర నివాసి.

VII

వేలనాటి మహాజనసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, ప్రస్తుతభరతఖండం దిన్ని జాతులవారము అన్ని తెగలవారము మేల్కొని కరుకము కాభాభి వృద్ధికిరముల కవసరమగు సభలు ప్రతిష్ఠించి, గ్రంథాలు లిప్పిత్తించి, ఆయా తెగలవారికి పంచివెట్టుచు దేశము నభివృద్ధికిం దెచ్చుచున్నారు. బ్రాహ్మణులలో పుదురు వ్రావిడ మహాజనసభ, నియోగి మహాజనసభ, ముదలకు సభ లెన్నియో కలవు. వేలనాటి మహాజనల మూత్ర మేలనో నిడురపోవుచున్నాను. మన వేలనాటి కాభాభివృద్ధికి కలయు కార్యము లేనియో, నావం దోషన యభిప్రాయముల నీకింద వివరింతును: ప్రతిసంవత్సరము జేసవలెవులయందు, యీ కాభావారు ద్యోగమునుండిన యెడల, ఆపును నెలపు దివములు కాన ఆకాలమున సంఘసమావేశము జరుపవలెను. వేలనాటి మహాజనలందరూ సమావేశమునకు విచ్చేసి కార్యనిర్వాహక సంఘమునే ర్పరచుటకు గాక కార్యదర్శుల నేర్పరచవలెను. భవంతులకు వారిని ప్రోత్సహించి వారివలన యివాముగ కొంత మొత్తము రాబట్టవలెను. పీఠలకువారికిని సామాన్యులకును వాడ్ల కచందా కద్దతి నేర్పరచి ద్రవ్యము రాబట్టవలెను. వేలనాటివారును తాలూకాలలో, తాలూకాకు యిద్దర చొప్పున యితర కార్యదర్శులండులెను. యీ యిద్దరనోవ్యక్తులు గలవారుగ నుండుట యీ త్రయము (కార్యదర్శులు భర్తృకుగ పని యొనర్పరలెను) కార్య నిర్వాహక సంఘ కార్యదర్శుల కీ తాలూకా కార్యదర్శులు తరవాతముగ నుండవలెను. ఆ కార్యదర్శులు, పీఠయంతరరకు కృతాభివృద్ధి కల్గి అచ్చటివారికి నచ్చజెప్పి పీఠయంతరరకు భవమును రాబట్టవలెను. ఆ కమలయిన మొత్తమును కార్యనిర్వాహక సంఘ కార్యదర్శులకు అప్పజెప్పవలెను. ఈ భవములో ఆర్థ భాగము స్వభాగులోని వీధిబాహు విద్యాభివృద్ధికి వినియోగింపవలెను. కొంత యువకులు నాడుల చేయవలెను వాడ్ల కసమావేశమున, శ్రీలకు 10 సంవత్సరములు నిండనిజే వివాహములు చేయరాదనియు, పురుషుల కిరవరిరెండవవత్సర

మోహిని తైలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడు
లకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలనజేయును.
విండుకలం రాలకుండును. పెండుకలం నిమగ్న
జేరును. సువాసనగలిగి యుండును. 6-12-1909
109. శ్రీకృష్ణ పోర్టుబాయియి, కంబా కడప, మ. ప. జ.

The English Universities College, Madras.
P. O. 144 (Removed from Y. M. C. A. Buildings to Broadway.)
Coaches for Cambridge Senior Medical Preliminary.
Madras Intermediate Parts I & II. Highly organised.
For particulars apply to: D. Kulandai B. A. Principal.

ఫర్వకాల్ మేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్న్ రూ. 3.8-0 స్వాక్ రూ. 7, వాటర్ మేక
రూ. 7.8-0, వాటర్ మేక (సెప్టిక్ కలెక్టర్) రూ.
10-8-0, ఫర్వకా 210 రూ. 4, అల్ట్రాస్ట్రా రూ. 2-1-20
1514) గిలడెన్స్ ప్రెస్ రోడ్ లింగంపల్లి కే. జి. మద్రాసు.

ప్రతిదినమును తల్లిని పూజింపుడు !!!

“భారతమాత చిత్ర పటము”

ఈ పటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, దుర్గా, రూపమణి, కల్యాణి
మొదలగు భారతమాతలను స్వరూపముననుసరించి వ్రాయబడినది.
జననియొక్క నాలుగు ముఖములు, అన్న, కృత్య, భక్తి,
మౌనము ప్రపంచమున కొనసాగుచు, హిందవారియొక్క భారత
మాతను బూజియున్నది. పటము 25 x 20 అంగుళాల పైకొక
భాగిరంజనతో, మంచి కాగితముపై వ్రాయబడినది. ధృత్తి
తో కమాండోమైన గతతన వాతావరణమునందు 4 వేల
ప్రతులు వ్రాయబడినవి. ఇక 2 వేల ప్రతులు మాత్రమే గలవు.
నీటిని ఏకమొక ప్రయోగాగారి, తదనంత 100 ప్రతులకు తక్కువ
వేలమునాగాని కొని, గ్రామముల వంటి నమ్మకదారులకు,
గురువులకు, పరిశ్రమజ్ఞులకు, మంచియొక్కవైన వ్యాపారము,
అట్టివానికి ప్రమాణ్యులకు ధర తగ్గించబడినది. చిల్లరలకు
1 రూ. 10 పైకొక అ. పాస్తాల్, కొని వాటి భరించవలెను.
తమమే క్రింది చిత్రనామక ప్రాసి తెచ్చించుకోవలెను.
(1515) మింగిల్లి వెంకయ్య, నందివరపురము.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమున కావలసిన పొందుట స్వా
భావికమైన కొన్ని విధముల అనుసరించుటలనే ఈ
పుస్తకము చూపును. ఈ పుస్తకమును అరోగ్యవృద్ధు
లకును కలకలమున కలిగియున్నవారికి నుద్దేశముగా, ఆ
యొక్కవారికి ఇచ్చియున్నది. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా
నియమమున, పాస్తాల్ రూ. 10 మే 5 రూ. 10 వలె
ము. వంటి (వాటర్) రూ. 10 (219)
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అలింగనివా వౌషధాలయం, 157 బాజ్జీ, మద్రాస్

Beauty is the Heavenly Boon
It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped throughout use only 490
Parastan Hair Oil (Regd)
It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair.
TAKE LADIES LEARNED CARE 490
to use our Parastan Oil for keeping your brain cool.
Price Re. 1/- Postage Extra
Agents:—
F. Hassanali & Co.,
51, China Bazaar, G. T. Madras
NOTE:—Please try Parastan Liquid Soap Re. 1-0-0

నత్యాగ్రహ స్వదేశి ధోవతులు
హిందూ దేశమునందు తయారైన నూలుతో
మనదేశపు చేతియగ్గములవలన నేయబడినవి.
ఇరుకంటి లేక గుండంచు 60-వ నెంబరు 54.
అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-కి 1-0-0.
ఇరుకంటి లేక గుండంచు 40-వ నెంబరు 54.
అంగుళముల వెడల్పుగలది గజము 1-కి 0-14-0.
సాధారణమైన తువాట్లు, ట్యుట్ డి 1-కి 0-10-0
అంతకుపైన నెలగలిగినవి కూడ యున్నవి.
నూలు చేతియగ్గములు 60-వ నెంబరు 1-కి 0-4-0.
స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్.
(962) కంజీవరం.

తామర తైలము
డబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి రూ. 8.8. 10-కి రూ. 25.
తామర, తీట, గజ్జి, మంచినందు
తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముపాడ
గాని, పెండ్లుకలలో గాని, లోచనములో గాని, గోళ్లలో
గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలొను
రెండు మూడు భేదములు గలవు.
గుర్తులు :—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కు
లు, రసీకాయలు, పెండ్లుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి.
కొంచెముగా లేదా కఠినమంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని 13
పర్వమును.
చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును
యంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయ్యున్నది. ఇందులకు చేయ
వలసిన వైద్యము :—1. మందు లోచనములలోనికి పోవు
మును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురు
గుల తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.
అమృతాంజనము శిరో, శరీరము తెల్లపిడి, ముదానా

పాశ్చాత్య పేంకటాచలవర్ణితమైనవారి
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. లక్ష్మీనిలాసరసము :—లక్ష్మీనిలము, శ్లేశులొనము
ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములన నిరొందై నున్నది. ఇక
యొక లక్ష్మీనిలాస రసముగల నీసా తయారై యున్నది. ఇది
శ్లేశులను శుభ్రముగా చేయును. దీనిని వాడవలెను. దీనిని
వంటి వయస్కులకు బల్యముగా, చిన్నవారికి, మూతల
వ్యాధియు, నన్ను పోవును మొదలగునవి తక్కువ వయసుకును.
నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (1034)
2. క్షీణివాస తైలము :—క్షీణి Xక్షీణి, సుగులు కొప్ప
చావులకును మంచియును. నీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం.
3. వైద్యుల రాసము :—దీనిని నేనించుకొని ఉండియే
తూతమును కట్టక (కలరా) వాంతి భేది, కీళ్ల భేది, అత్యర్ధ
భేదియు నులును కాగలదు. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.
4. చాలనుభోదము :—బిడ్డలకు బల్యము; తియ్యని
మందు. మందము, మలబద్ధము, అత్యర్ధ భేది, కృశ్యము, కడు
పుష్టియందుకు, అకలితమందుకు మొదలగునవి నులును.
బిడ్డలు పుట్టినవారగుదురు. నీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇళాం.
5. లోకానుభవనర కస్తూరిమృతము :—బిడ్డలకు కడు
పు ముడిదినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమ గుణ
వారి. మందము, పడితము, దగ్గు, అత్యర్ధ భేది, కీళ్ల
వాతం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం,
చిచ్చరము, దుర్బలము మొదలగునవి యొక
వేళ కొనసాగును నులును చేయవలెను. (801)
350 మాత్రము గల నీసా 0-4-0
కస్తూరి కచ్చతో 6-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-14-0
" " 25-కి 5-5-0
చికిత్సా భాగముతో కూడ అవసరము లేననున వంతులును.
శ్రీ సీతా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కుంతలై ను తలనూ నె.
సర్వజనులచే నేల వాడబడుచున్నది?

వీలన :— (1219)
1. కుంతలై ను విక్రయించువారు
2. తలనెండుకలకు పెరుగును మొగమును పొం
గును తెచ్చుటలో కుంతలై ను వాడవలెను.
3. కుంతలై ను రాతికొన వనోహర వనశ్రమ
గల పుష్పగుచ్చములకు కలుగుజ్జీ కరివళిమే
కలుగును.
వీలన :—
4. మామూలు తలనూ నె నీసాల
కంటె కుంతలై ను నీసా 3 రెట్లు
వెద్దది గాన తలనూ నెల వ్యయ
ము తక్కువ.
5. బట్టలకు - తలనెండుక లూడి
పోవుట మున్నగునవి కలిగినపు
డు కుంతలై ను అద్భుతముగ
పనిచేయును.
మనోహర కోమల మృదుల పరిమళ మిళితము.
కుముద, గులాబి, కమల, మల్లి, వయలటు, బొకే.
Sweet, Lily, Lotus, Rose, Jasmin, Violet, Boquet,
కుంతలై ను స్వచ్ఛమైన దనుటకు ఆధారము.
ఇండియా దేశమునందలి రసాయన శాస్త్రజ్ఞులలో శ్రేష్ఠములగు డాక్టర్ల డి. సి. కే. జే.
టి., సి. వి. ఇ. గారు పరీక్షించి యిచ్చిన ప్రశంసాపత్రము :
“హెచ్. జోనుగారు సేద్యపరచిన కుంతలై ను తలనూ నెయందలి నస్తువులకు నేను రసాయన
శాస్త్రానుసారము పరీక్షించితిని. ఈ తైలము కేవలము మూలికాద్రవ్యములన తీయబడి అత్యధికముగ శుద్ధి
మొందింపబడినది. దీనియందు ప్రావల్యము, మధ్యము, లోహము మున్నగు హానికరములగు పదార్థము
లేనియును లేవు. దీనియందు మేలగు సుగంధద్రవ్యములు చేర్చబడినవి. ఇది ప్రత్యక్షముగా తలనూ నె
యని నేను నీ ఫార్మా చేయచున్నాను.”
For Prices terms of Sub-Agency to
K. N. V. Iyers & Co.,
13/286 Appa Buildings, China Bazaar Road, MADRAS.
ఈ వితర్య వరములు మున్నగువాటిని కొనుగారు, మదరాసు, మైసూరు, బెంగళూరు, మైసూరు, మైసూరు, మైసూరు
కే. ఎన్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీవారికి ప్రాసికొనవచ్చును.